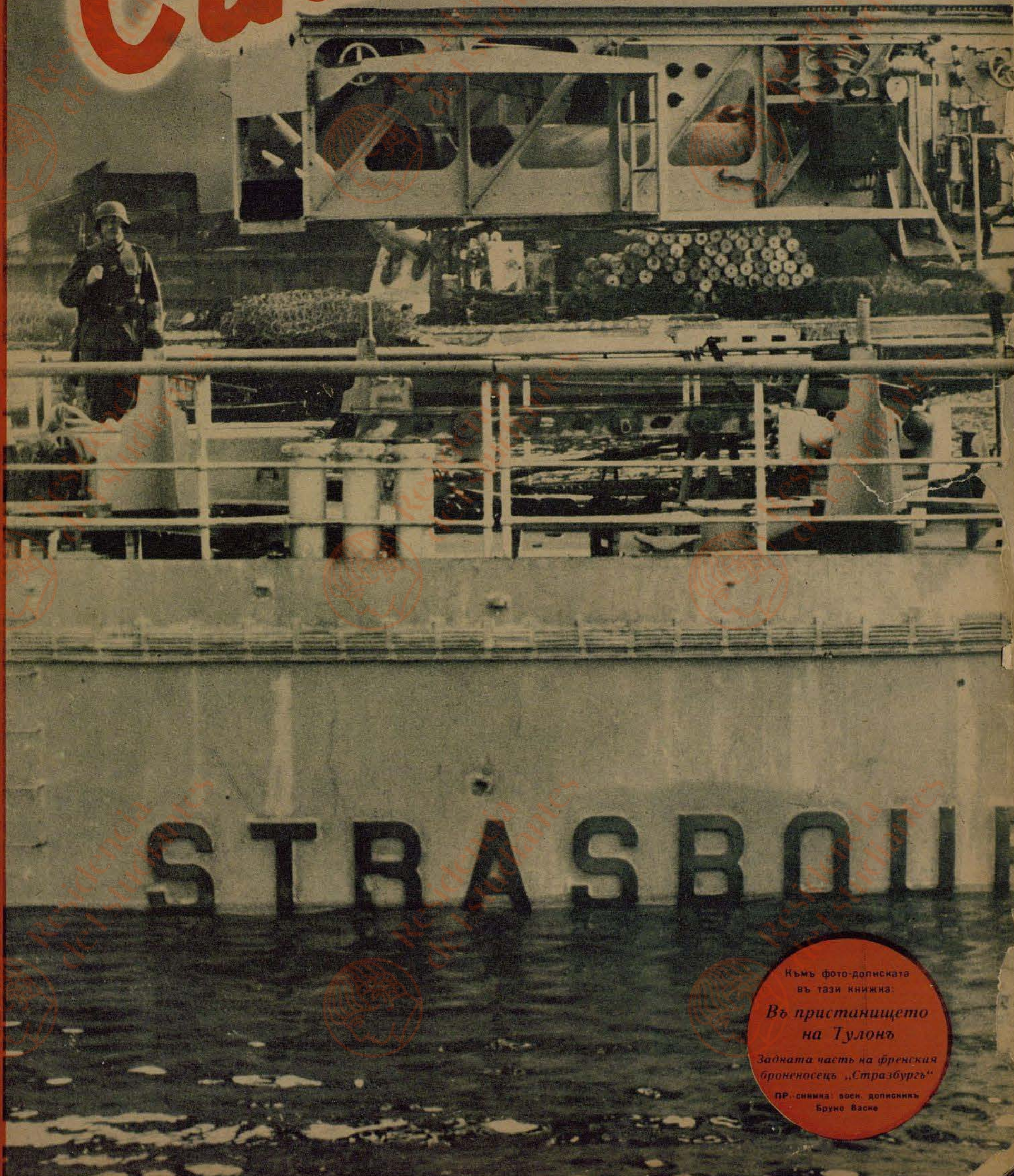

В № 3
5 лв.

Сигналъ

1. ФЕВРУАРСКА КНИЖКА 1943

Белгия — 3 фр. Босния-Моравия — 4 мр. България — 5 лв. Гвация — 89 др. Дания — 50 жора. Испания — 1,50 пез. Италия — 3 лери. Норвегия — 50 жора. Португалия — 2 аск. Румъния — 25 пен. Словения — 3 мр. Сърбия — 6 денгара. Турция — 20 курусь. Унгрия — 40 филлера. Финландия — 4,50 мк. Холандия — 13 сакт. Хърватско — 6 куна. Франция — 5 фр. Швеция — 35 жора. Швейцария — 50 рал. Южна Щрия, Остландъ — 46 пф.

Към фото-дописката
въ тази книжка:
**Въ пристанището
на Тулонъ**
Задната част на френския
броненосецъ „Стразбургъ“
Пр-снимка: воен. дописникъ
Бруно Васко

ТРЕТАТА ИЛЮЗИЯ НА РУЗВЕЛТЪ /

отъ Гизелхеръ Вирзингъ

Документарно установена истина е, че президентъ Рузвелтъ насочи европейската нагетност къмъ една война, която — най-малко отъ гледна точка на Германия — не бѣ необходима. Но може би на известни европейци още да не е ясно, че той води настоящата война изхождащъ отъ представи, които могатъ да бъдатъ означени като заблудения, като чисти илюзии. Отъ какво естествено сѫ тѣзи заблудения и какво означаватъ тѣ за водене войната отъ страна на съглашенците, това ни описва авторътъ въ настоящата статия

Нѣколко дни спѣдъ американското нападение върху френска северна Африка, въ крѣглия работенъ кабинетъ на Франклинь Делано Рузвелтъ въ Бѣлия Домъ се събраха на конференция при Президента представителитъ на голѣмитъ американски вестници и агенции. Отъ тѣхъ-та журналисти, които се били струпали около масата на Рузвелтъ, билъ зададенъ въпросъ, дали той сподѣля мнението на английския министъръ Лителтънъ, че «европейската фаза» на тази война ще бѣде приключена до юли 1943 год. Рузвелтъ отговорилъ, че отъ президента не може да се изисква да се оточни. Възъ основа на това американскитъ вестници дадоха да се разбере, че президентътъ не смѣта за абсурдно твърдението на британския министъръ.

Този малкъ епизодъ ни показва, че противникътъ на силитъ на реда въ Европа и въ източна Азия сѫ влѣзли въ третия стадий на голѣмитъ илюзии относно развитието на войната. Въ действителностъ въ Англия и въ САЩ американската акция бѣдъ посрѣщната първоначално съ танкова ликуване, сякашъ тя бѣдъ започнала безкрайната серия на поражения отъ Полша до Пърлъ Харбъръ. Интуитивно възъ такива размѣри, че нескитичниятъ наблюдателъ бѣ повѣрвалъ, че решението въ този свѣтовенъ двубой, ако и все още не е изтрѣгнато, то поне е осигурено за англичани и американци. Всѣки день, всѣки часъ се правиха прогнози. Неосведоменитъ читателъ въ Лосъ Анжелосъ или Санъ Луи трѣбваше да добие впечатление, че силитъ отъ Остъ лежатъ повалени на полесражението. Само въ Москва противно на това болшевикитъ останаха въздържани и мълчаливи.

Твърде дълго и твърде упорито се води мълчаливата борба между Сталинъ, Рузвелтъ и Чърчилъ по въпроса, кога и къде да бѣде откритъ отъ англо-американцитъ вториятъ фронтъ. Когато Чърчилъ отиде въ Москва, за да докладва лично на Сталинъ за северо-африканскитъ планове на Рузвелтъ, Сталинъ изтъкна сѫ ядъ огромнитъ загуби на Съветския Съюзъ въ хора, територия и материалъ, и главно въ оръжие. Сталинъ настояваше твърдо за десантъ на една англо-американска милионна армия въ близостъ на германския центъръ, по възможностъ въ северна Франция. Въ отговоръ на това, както Чърчилъ по-късно заяви въ Долната камара, той се опиталъ въ продължителни тежки разговори да обясни на съветския диктаторъ, че англо-американскитъ морски сили просто не сѫ въ състояние да предприематъ подобна рискована акция срещу германската крепостъ на Атлантика.

Положението на Чърчилъ е било особено тежко поради това, че въ сѣщото време той е трѣбвало да убеди Сталинъ, че планътъ на Рузвелтъ и на американския генераленъ щабъ за френска северна Африка трѣбва да се придружава отъ една огромна съвет-

ска зимна офанзива. Следъ невѣроятното голѣмитъ загуби на съветскитъ армии при Ржевъ, въ завоя на Донъ и при Сталинградъ, Сталинъ знаеше какво би означавало това за неговитъ останали войски. Той не можеше да скрие, че тази зимна офанзива, която Чърчилъ изискваше отъ него по поръчение на Рузвелтъ, бѣдъ равностойна на последно напрежение на силитъ, което съветскитъ генераленъ щабъ смѣташе, че е възможно едѣ по-късно. На болшевикитъ бѣ известно още тогава, че при това последно напѣване на силитъ на Съветския Съюзъ подобна нова операция би имала смисълъ, само ако вториятъ фронтъ се открие непосредствено въ Европа. Но само тамъ! Сѫ присъщата си неотстъпчивостъ Сталинъ не преставаха да повтѣря това. И понеже му бѣше известно, че въ Англия се обу-

чава отъ месеци насамъ една специална армия за десантъ въ северна Франция, той поиска отъ Чърчилъ поне тази армия, която по времето на тѣзи нерадостни разговори бѣдъ готова, да направи опитъ за образуване на предмостово укрепление въ северна Франция.

Резултатътъ бѣ Диепъ. Не по своя починъ, а по силата на условията, поставени отъ Сталинъ, имперскиятъ генераленъ щабъ предприе тази дилетантска маневра. За по-малко отъ день (безъ да стане нужда германскитъ защитници да поискатъ подкрѣпления) бѣдъ доказана невъзможността за десантъ на Атлантическия брѣгъ. Разочарованието въ Москва бѣдъ безгранично. Самъ Чърчилъ трѣбваше да признае това въ Долната камара. Блѣхътъ за втори фронтъ въ Европа се изпари.

Разпри и разочарования

На Сталинъ не оставаше нищо друго освенъ да предприеме зимната офанзива по време на американското настѣпление въ френска северна Африка, офанзива, за която Рузвелтъ настояваше. Докато болшевикитъ трѣб-

ваше да дадатъ нови тежки и непоправими загуби, вследствие безогледното врѣхлитане срещу германскитъ укрепления линии, стана ясно, че американцитъ не възнамѣрватъ да предприематъ нищо рисковано срещу германскитъ главни сили. Рузвелтъ продължаваше да оперира по линията на най-малкото съпротивление, докато Сталинъ се видѣ изправенъ предъ задача, която съветското командование, което имаше опитността въ 1½ год. война, смѣташе по начало за неосъществима.

Колко дълбоко бѣдъ това раздвоение между съветското и американско становище още преди десанта въ северна Африка, показватъ изявленията на Уилки, направени презъ време на посещениято му презъ м. октомврий въ Москва.

Едѣ по-късно стана ясно, че истинскиятъ смисълъ на застъпничеството на Уилки за втори фронтъ и неговитъ прѣми нападки срещу Рузвелтъ и Чърчилъ е билъ тоя да даде за лишень лѣтъ изразъ на мнението на

Сталинъ, че вториятъ фронтъ трѣбва да се открие на всѣка цена на Атлантическия брѣгъ. Както Уилки, тѣй и Сталинъ, знаеха още презъ октомврий не само за Рузвелтовитъ намѣрания относно северна Африка, но и за това, че германското командование има предвидъ този планъ, за който имаше безброй признаци. Ето защо не можеше да става и дума за тактическо заблуждаване на германския генераленъ щабъ. Въ сѣщностъ Уилки се видѣ принуденъ да даде обещания само поради сериозния балансъ, който Сталинъ му направи за да му покаже какъ се стопяватъ съветскитъ резерви, индустриалния капацитетъ и главно колко голѣми сѫ загубитъ отъ лѣтото. Речта на Уилки бѣдъ последниятъ опитъ на Москва (презъ времето, когато бѣдъ започнали приготовленията за окупиране на северна Африка) за координиране на съветската зимна офанзива съ едно сериозно нападение върху центъра на германската мощъ. Този опитъ пропадна. Следъ известно време се случи

това, което се очакваше: следъ първоначалнитъ успѣхи, изкупени съ най-тежки загуби, зимната офанзива на Съветитъ бѣдъ спрѣна. Тя се заплете въ суверенната техника на германската отбрана.

Сега всѣки може да си обясни, защо още въ началото на американския десантъ въ северна Африка съветскитъ аплодисменти не бѣха особено вѣсторжени и защо скоро следъ това съвсемъ заглѣхнаха. Сѣщо и въ Вашингтонъ въодушевлението и ликуването на маситъ намаля значително, следъ като нѣколко седмици следъ завземането на Мароко и Алжиръ (десантъ, който поради корупцията на френскитъ власти бѣдъ миналъ почти безъ жертви) не бѣха отбелязани никакви понатѣшни успѣхи. Точно тукъ се разбулва третата голѣма илюзия на англосаксонскитъ противници на Европа.

За заблудението Мажино

Първата илюзия бѣдъ онова заблуждение, което самитъ американци и англичани нарекоха «заблуждение Мажино», а именно, че войната може да

Продължава на стр. 8

Бързо минаване

отъ една работа къмъ друга — това е едно отъ многото преимущества на счетоводнитъ машини

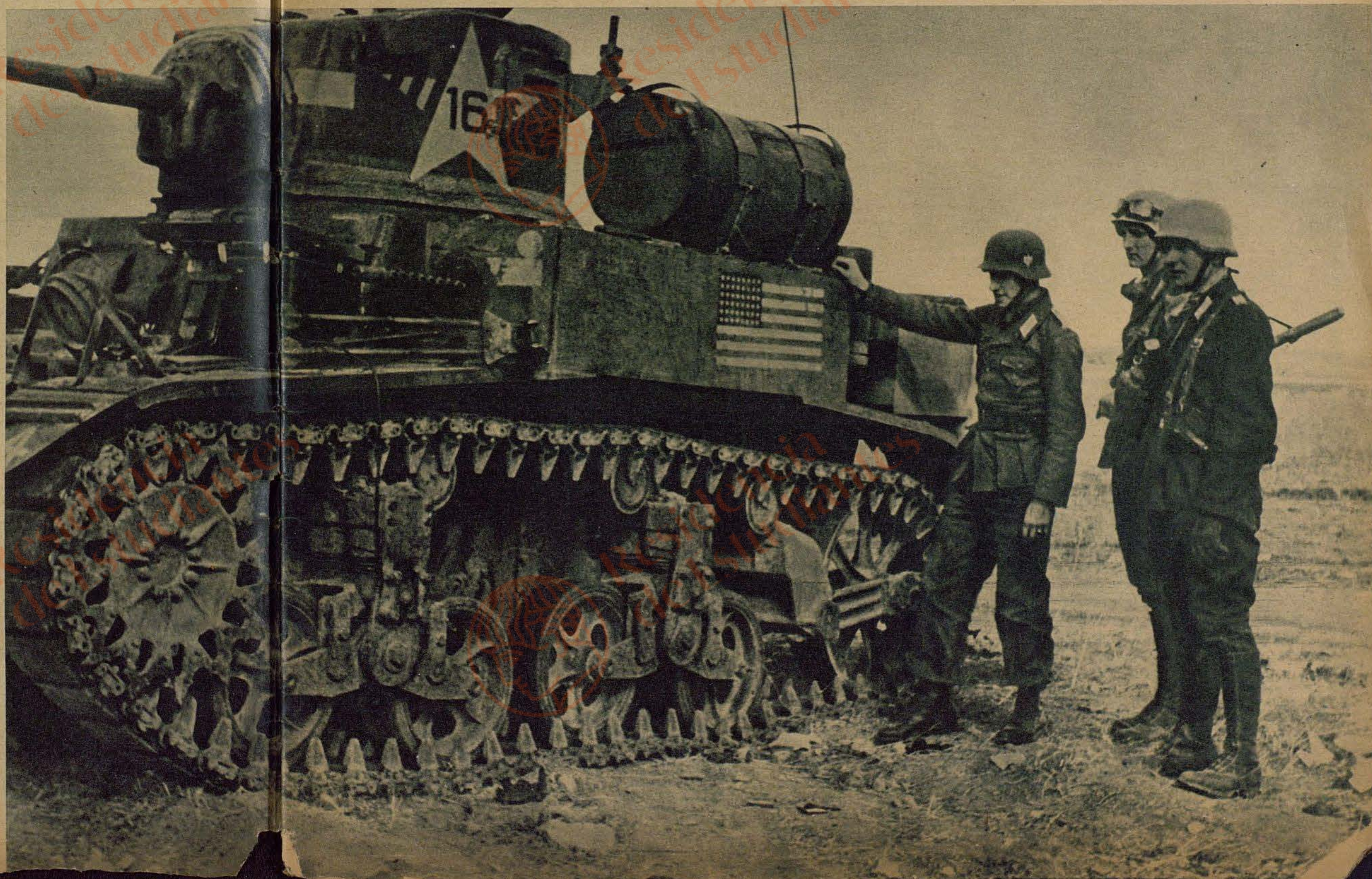
CONTINENTAL 800

За едно нѣско време смѣняте просто вѣляка, и машината извършва вече съвършенно друга работа на другъ формуляръ.

По тоя начинъ се запълва често пѣти недостига отъ работни сили и машини

WANDERER-WERKE
AKTIENGESELLSCHAFT SIEGMAR-SCHÖNHAU

КРАЯТЪ НА НЕГОВИЯ ПЪТЪ. Единъ отъ разрушенитъ американски танкове въ Тунезия. Пр-снимка: воен. дописникъ Шнайдеръ

„Тайната на центъра“

ОТЪ КОРВЕТЕНЪ-КАПИТАНЪ РУДОЛФЪ КРОНЕ

Как се е стигнало от косия боев ред на Епимионда до образуването на „центрове“ в модерната война, това се описва в настоящата статия от един специалист, който изследва и излага условията на воденето на морската война

Битката при Лепанто в 371 г. пр. Хр., при развоя на която тиванският флотоводец Епимионд нанесе поражение над една спартанска нападателна армия, може би отдавна би била забравена от световната история, ако при тоя случай тиванецът Епимионд не бѣ обогатил военната история съ своето може би най-голямо и най-знаменито откритие: носият боев ред. Докато бояният ред на Епимионд не щѣ е бил по-широк от нѣколко стотин метра, концентрирането на германската армия в 1914 г. по плана на Шлифен се извърши на едно протежение от кръгло 500 км., за да бѣде спрѣно, следъ блестящитѣ си начални успѣхи, чрезъ „чудото при Марна“. Бѣше ли Шлифеновият планъ злѣ разбранъ или не е билъ проведенъ съ нужната последователностъ? Или пъкъ може би простата Епимиондова идея да не е била въ състояние да се справи съ това огромно пространство?

ЕДИНЪ ПРИМѢРЪ ЗА „КОСИ БОЕВЪ РЕДЪ“. Споредъ прочутия планъ на Шлифенъ, презъ 1914 г. германската армия зае единъ фронтъ отъ 500 км., който съ лѣвото си крило имаше за стоижи Швейцарската граница, и чие то значително засилено дѣсно крило благодарение на надмощия си натискъ трѣбваше да се устреми презъ Белгия и сев. Франция. Появилата се празнина доведе до прекъсване на успѣшното напредване и до „чудото на Марна“

ПЪЛЪТЪТЪ КЪМЪ „ОБРАЗУВАНЕ НА ЦЕНТЪРЪ“. Задачата, предъ която бѣ изправено германското морско военно ръководство, бѣ създаването на центъръ за изходнитѣ операции на морината. Съ бързи и смѣли действия бѣ образуванъ такъвъ: „Подводната търговска война“

При избухването на войната герман. кораби излизаха за да поставятъ мини по изт. крайбрежия на Англия. Съ това бѣ направена първата крачка, за да се излъзе отъ „моряна тригълникъ“, Германския заливъ

Германски воен. кораби, подводници и спом. кръстосани отпочнаха търг. мина въ Атлантика и принудиха британското „Fleet in being“ да се намери въ пълнъ съставъ

Съ извършване на голѣмото предпринятие, което доведе до завземането на Норвегия, бѣ осигурена свободата на действие въ Северното море. Направена бѣ една решителна стѣпка

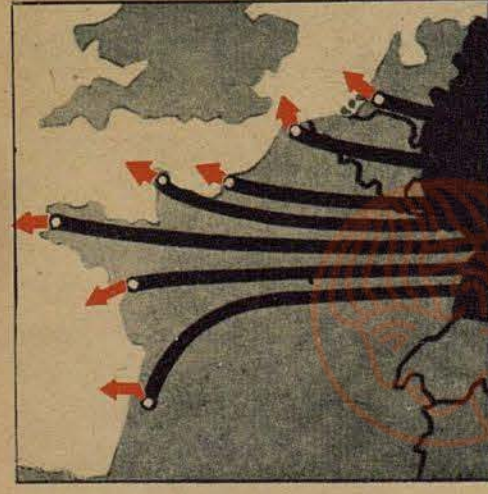
„Самолетоносачитѣ като центъръ“

Японцитѣ своевременно разбраха значението на самолетоносача, представенъ при това положение въ обширнитѣ океански пространства, като важно оръжие за решителнитѣ операции. Защото японската флота бѣ въ положение да осигури необходимата опора, нужна за всѣко оперативно действие на самолетоносачитѣ. Въ случай че за защита на самолетоносачитѣ би се дошло до нѣкакъвъ морски бой въ необятността на Тихия океанъ, съ силни неприятелски морски единици, то японската флота все пакъ би могла да разчита на това, че съ своитѣ торпедни и бомбардировачни самолети, самолетоносачитѣ сами биха могли най-малко да изравнятъ силитѣ, дори да допринесатъ и за решителния изходъ на самия бой, въ случай че морскитѣ въздушни войски биха оправдали възложениитѣ имъ надежди. Съответно на това, съ една ясна предвидливостъ и съ дългогодишна упорита работа, бѣха

Последнитѣ отъ правилно образуванъ центъръ:

Картата показва резултатътъ отъ правилно образуванъ „центъръ“, понятие, което се разяснява въ следващата статия „Тайната на центъра“. Германската военна морина контролира днесъ огромна област, означена на картата съ черно, която около височинитѣ на Мадагаскаръ на югоизточния ъгълъ на Африка се пресича съ контролиранитѣ отъ Япония пространства (означени съ червено). Бѣлитѣ точки на черния фонъ представляватъ извършенитѣ отъ германскитѣ подводници потопявания; паракрилатата — потопяванията извършени отъ германскитѣ спомогателни кръстосвачи отъ избухването на войната до ализането на Япония въ войната.

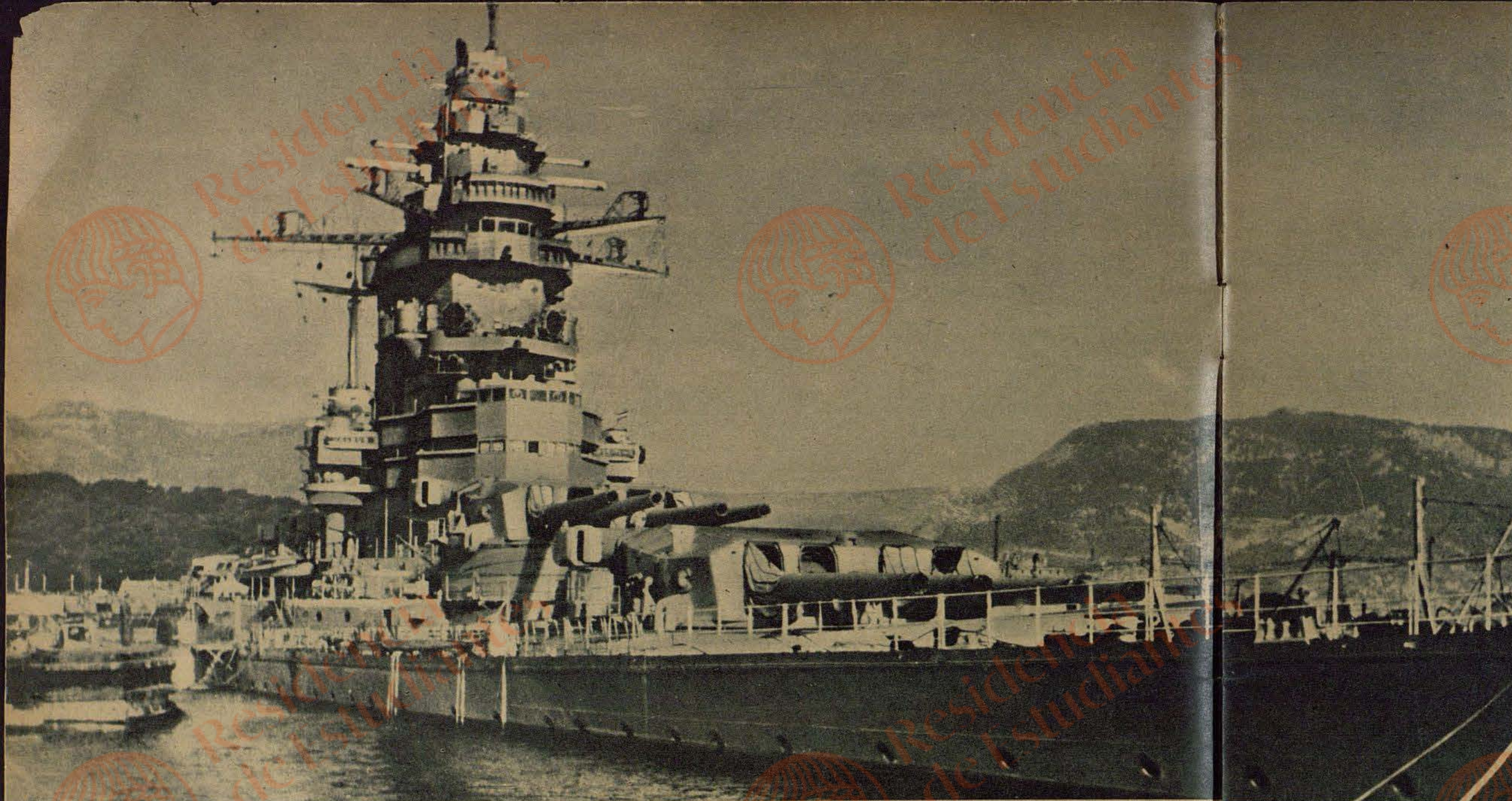
Следъ като бѣха достигнати брѣговетѣ на Канала и Атлантика въ Франция, бѣха вече добити изходни бази за подводничитѣ. Можеше вече да започнатъ тъй решителнитѣ за чойната действия на подводничитѣ

създадени отъ японската флота морско-въздушнитѣ войски, школувани неуморно и съ цената на значителни жертви, и поставени въ действие, при пълна изненада за противника и съ безогледна решителностъ, въ избрания моментъ и на избраното мѣсто (Пърлъ Харбъръ, унищожението на „Принсъ офъ Уелсъ“ и „Репълсъ“ предъ Куантанъ, морскиятъ бой при Суматра и Ява). Прочее, въ японскитѣ успѣхи (— предпоставкитѣ и основанията за това трѣбваше да бѣждатъ и бѣха всички успѣшни военни операции по сухо и въ индо-тихоокеанското пространство! —) ние виждаме плодотѣ на дълговидното, упорито и разумно подготовено и майсторски проведено

образуване на центъръ. Ако и да не трѣбва да ни оцудва обстоятелството, че САЩ. и Великобритания се опитваха да представятъ последвалитѣ събития като „белегъ на възвѣрната инициатива въ тихоокеанското пространство“, дори като „победи“, то все пакъ морскитѣ боеве въ Кораловото море, при Мидуей, успѣшното завземане на Алеутскитѣ острови Ату и Киска отъ японски флотски части и проблематичнитѣ десантни опити на САЩ. въ областта на Соломоновитѣ острови бѣха въ решителна степенъ обособени отъ мощната съобразителностъ на японската флота: Изненадата, на която разчиташе силно отслабената североамериканска флота

при своитѣ настѣпления (Нораловата битка, Провлака Торесъ и при Соломоновитѣ), не успѣ. Японскитѣ флотски сили и морски въздушни войски бѣха винаги на мѣсто, способни и решени да посрѣщатъ и най-тежнитѣ удари. Срещу това, извършено бѣ успѣшното завземане отъ японцитѣ на западнитѣ Алеутски острови, съ което бѣ пречупенъ върхътъ на копие то насочено отъ Дѣлъ Харбъръ къмъ японскитѣ метрополитни острови. Едновременно съ това, японцитѣ приеха при Мидуей безъ колебание, и при неблагоприятни за тѣхъ условия, въ

(Продължава на стр. 26)

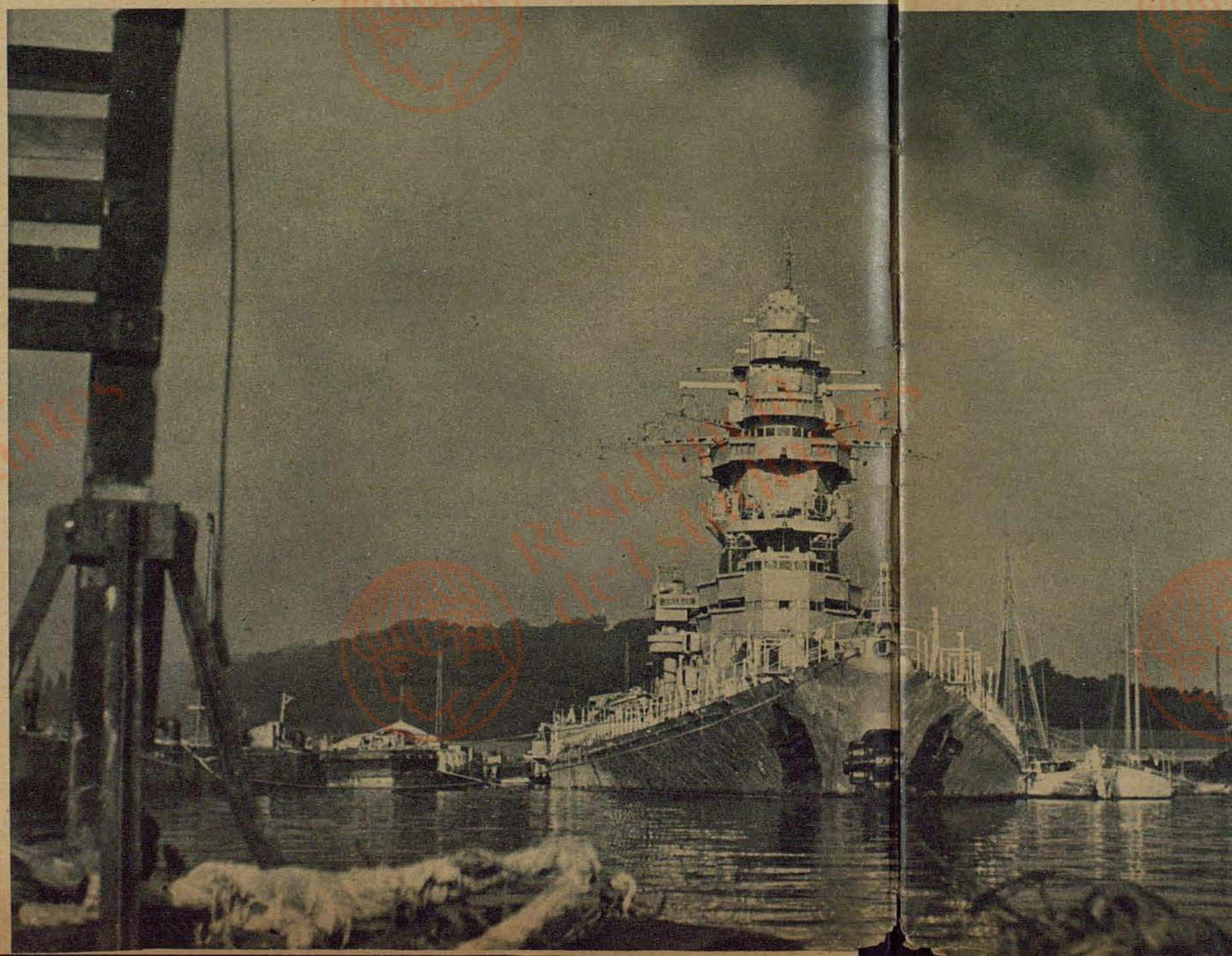

АДМИРАЛСКИЯТ КОРАБЪ. На борда на „Страсбург“ се намираше адмиралът на флотата. От тунъ бѣ наредено самопотопяването на френската флота въ Тулонъ

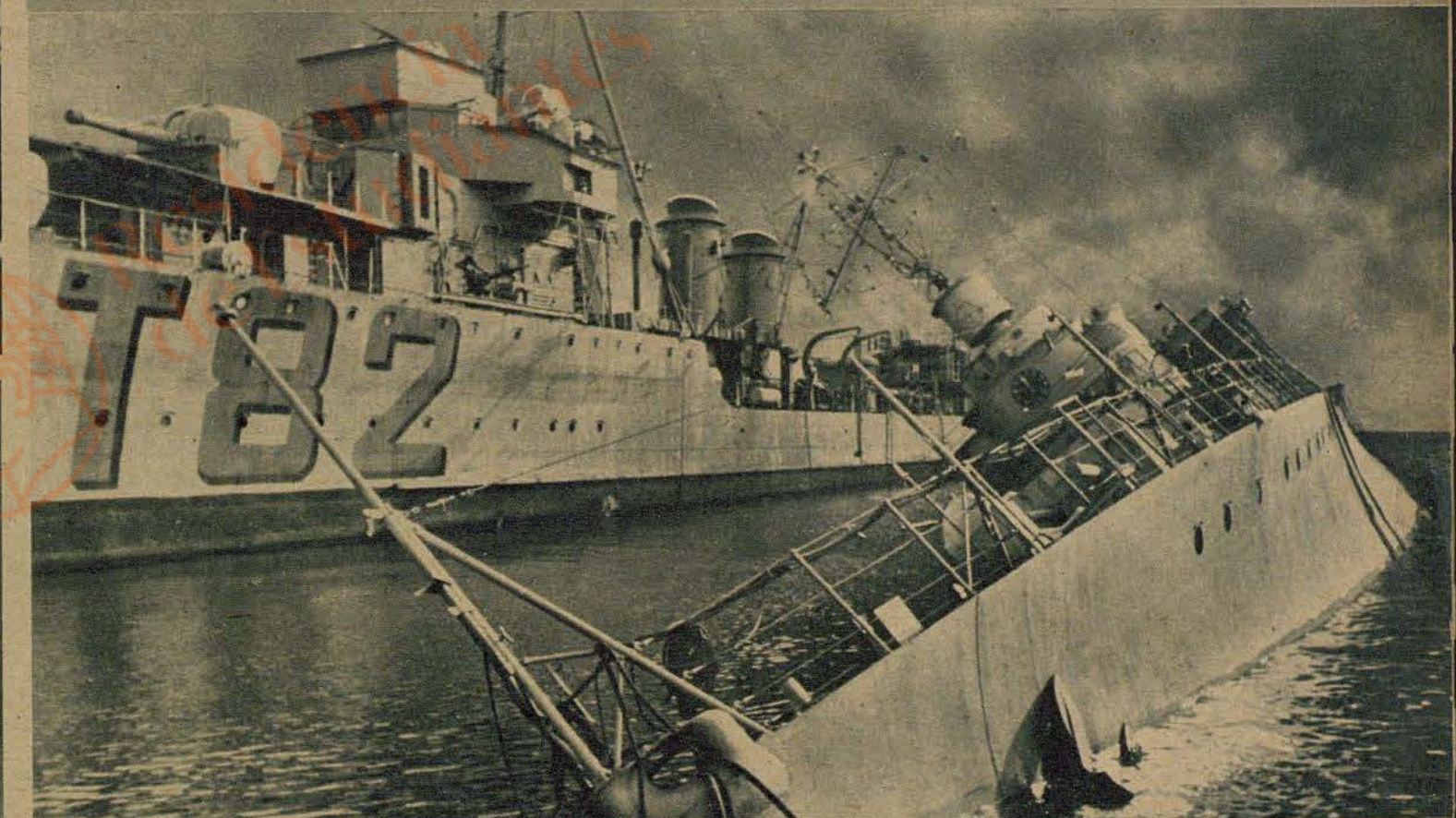
ВЪ ПРИСТАНИЩЕТО НА ТУЛОНЪ

Фото-документи за произшествията въ френското военно пристанище Тулонъ на 27. 11. 1942 год.

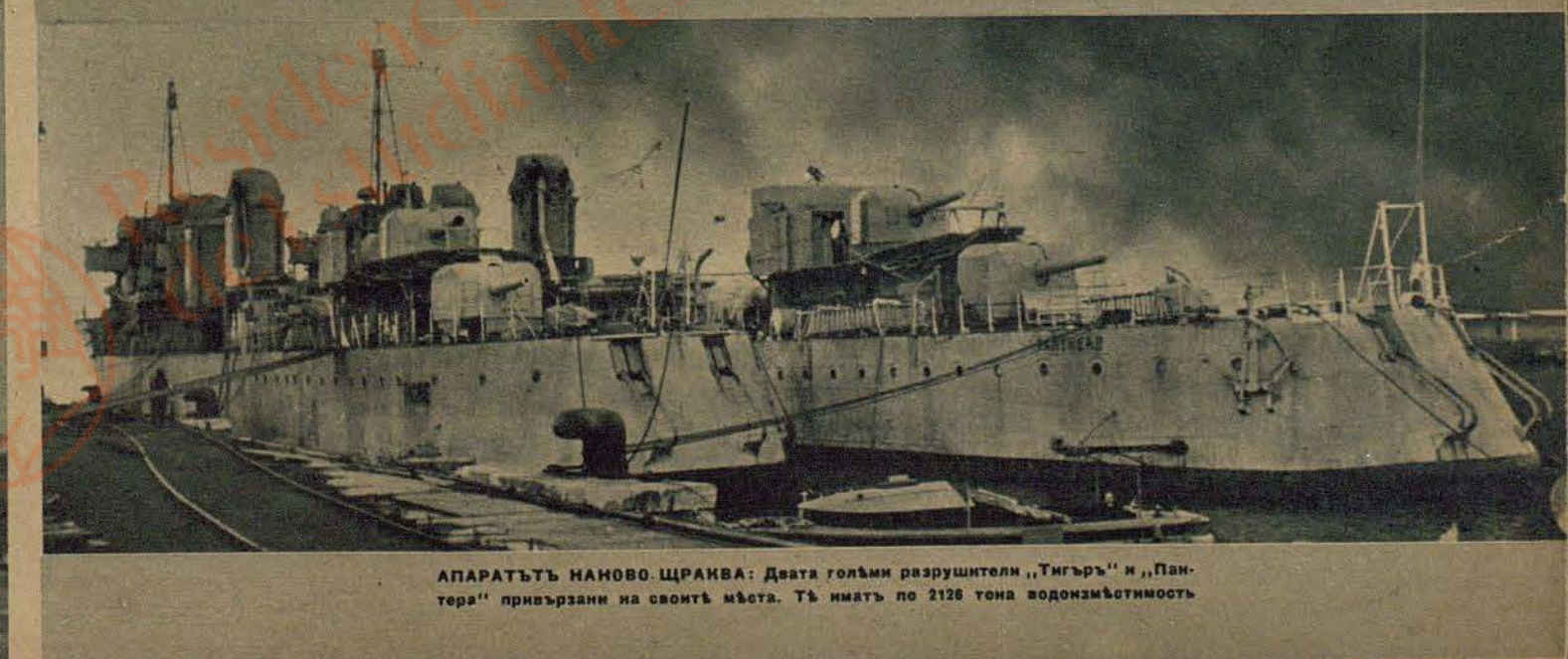
ФРЕНСКИЯТ БРОНЕНОСЕЦЪ „СТРАСБУРГЪ“ СЛЕДЪ САМОПОТОПЯВАНЕТО МУ. Следъ като офицеритѣ и войницитѣ напуснаха кораба, последниятъ бѣ наводненъ и заседна въ твърде плиткото пристанище. Броненосецътъ има 26,500 тона водоизмѣстимост и е билъ пуснатъ въ водата на 12 декемврий 1936 г.

ВЪ ПРИСТАНИЩЕТО НА ТОРПЕДНИТѢ ЛОДКИ И НА РАЗРУШИТЕЛИТЪ. До единъ неповреденъ голѣмъ разрушителъ лежатъ два малки разрушители, надъ палубата на които плискатъ вълнитѣ

ДРУГЪ ЖГЪЛЪ ОТЪ ПРИСТАНИЩЕТО НА ТОРПЕДНИТѢ ЛОДКИ И РАЗРУШИТЕЛИТЪ. Сѣщата картина: до единъ неповреденъ голѣмъ разрушителъ лежи на дъното другъ единъ малкъ, силно наклоненъ на една страна

АПАРАТЪТЪ НА НОВОЩРАКВА: Два голѣми разрушители „Тигъръ“ и „Пантера“ привързани на своитѣ мѣста. Тѣ иматъ по 2126 тона водоизмѣстимост

Продължава от стр. 3

се спечели дефанзива и блокада, значи чрез морска война и седне със скръстени ръце. През този първи стадий на илюзията не само Франция, но и църният западен свят, Чемберлейн и Чърчил и главно Рузвелт върваха в прочутата теза на Литълхарт, според която защитникът ще има при всяко положение предимства пред нападателя. Тази теза не вземаше предвид, че това би било евентуално възможно при една голъма континентална страна, която разполага с вътрешната линия, но не и при една морска сила, която не притежава голъмата подвижност за образуване на центрове на тежестта на ония места, където противникът взема инициативата. Поради това Англия не бѣ въ състояние да помогне на френския си съюзник и трѣбваше да го изостави на собствената му съдба, следъ като бѣ пропусналъ единствения шансъ за дву-фронтна война срещу Германия презъ септемврий 1939 год. Още по-малко можеше Рузвелт да помогне на Рейно, който на времето зовѣше за помощ отъ Бордо — американският Президент се задоволи само да му изкаже въ съчувствена телеграма своите симпатии. Съ военното разгромяване на Франция приключи първият стадий на илюзията на западните сили.

... за заблужденията относно Япония

Вторият стадий на илюзията настъпи не въ военната, а въ политическата сфера на събитията. Това бѣше подценяването на великата сила Япония и по този начинъ надценяването на военната тежестъ, която Съединените Щати смѣтаха, че ще иматъ въ възникналата свѣтловната политика. Рузвелт и неговите съветници бѣха убедени, че чрезъ стопански натискъ и заплахи Япония може да бѣде заставена да не се мѣси въ тази война. Сжщо и Чърчилъ поддържаше това мнение, когато бѣ обсъждана източно-азиатската политика на САЩ на първата Атлантическа срѣща презъ августъ 1941 год. Цѣлостниятъ англо-американски воененъ планъ почиваше на тази илюзия. Още тогава Рузвелт смѣташе, че ще бѣде достатъчно, ако САЩ изпълняватъ само ролята на «арсеналъ на демокрациите», на голѣми производители, на заемодателъ на воененъ материалъ, при което въ противоположностъ на първата Свѣтловна война този пътъ трибутътъ трѣбваше веднага да се касира. Следъ като британскиятъ впадения въ малка Америка бѣха отстъпени срещу 50 стари разрушители, сега Рузвелтъ представи искане за «участие» въ британската империя.

Въоръжението на САЩ въ тази втора фаза на илюзията играеше второстепенна роля. Тѣй както Рузвелтъ схващаше положението тогава, тѣ трѣбваше да служатъ само за това, САЩ да се явятъ въ края на войната като свѣтловна сила, която ще бѣде съ единствената запазна флота и ще може да диктува мира и да изведе въ свои ръце фактическото свѣтловно господство. Тогава никой не допущаше, че САЩ ще трѣбва да водятъ дву-фронтна война: на края на Атлантика и въ Тихия океанъ; допущаха само, че Япония ще ржжи и ще лае, но нѣма да посмѣе да хапе. Съвършенната неждриностъ на «великия бѣлъ баща», който подцени факторитъ, които диктатъ днесъ свѣта, както въ духовно, тѣй и въ силово отношение, пропича именно въ този втори стадий на илюзията. На 8 дек. 1941 год. дойде резвързката, която всѣки, който държеше смѣтна за двигателнитъ сили на нацията въкъ, предвиждаше. Само Рузвелтъ и него-

витъ прекомерно мѣдри генерали и адмиралите бѣха изненадани отъ тигровия скокъ на Япония върху Хавай Гуамъ и Филипинитъ. Цѣлостниятъ воененъ планъ на САЩ и на Англия рухна въ този моментъ. Резултатътъ отъ тази втора самоизненада и илюзия на западните сили бѣ не само загубата на половината отъ американските броненосци, но и загубата на една огромна империя, понеже холандска Индия отдавна бѣ преминала подъ американско влияние. Напразно се правиха опити въ САЩ за превръщането въ герои на генералите като Макъ Артуръ. Американскиятъ генераленъ щабъ, който преди още тѣзи събития се бѣ поставилъ чрезъ изкуствена пропаганда въ мистичния полубрачъ на единственъ притежателъ на камѣя на мъдростта, се оказа сега клубъ отъ стари джентлмени, които нѣмаха нито предвидливостъ, нито пъкъ бѣха годни за политическо ръководство. Генералниятъ щабъ не бѣ се погрижилъ дори за необходимитъ запаси отъ гума, която бѣ необходима за въоръжението! Причината за това бѣ илюзията, че презъ цѣлата война далекоизточните области ще останатъ въ владението на САЩ.

Трѣбваше да минатъ нѣколко месеца за да могатъ Рузвелтъ и американското командване изобщо да съставятъ планове, които да отговарятъ на новото положение. Още презъ януарий 1942 год. съществуваше възможността да бѣде спрѣна японската експанзия чрезъ цѣлостното участие на американската морина. Но понеже въ министерството на морината въ Вашингтонъ смѣтаха, че тази морска война въ източна Азия трѣбва да се води отъ английската флота или пъкъ следъ построяването на американската «двуокеанска флота» (значи следъ 1945 г.), американцитъ се задоволиха съ откъслечни офанзивни, които имаха за резултатъ само голѣми загуби на американски броненосци, самолетоносачи и кръстосвачи. Въ една година англо-американцитъ загубиха 262 военни кораба, между които 11 броненосца, 11 самолетоносача и 18 тежки кръстосвача. Следъ това започна стадиятъ на третата илюзия.

Илюзията на подражанието

Този трети стадий може да се нарече илюзия на подражанията. Това има двоенъ смисълъ. Първо, защото американцитъ сж убедени, че настоящата война е въ военно отношение само едно повторение на първата свѣтловна война съ много малки вариации, и второ, защото тѣ върватъ, че стратегията, която Адолфъ Хитлеръ приложи и разви всѣки пътъ въ нови форми въ Полша, Норвегия, Франция и при гигантските битки въ Съветския съюзъ, може да се усвои и да се използва срещу Германия и Европа, въ случай, че американцитъ поискатъ съ «изкуство» да се добератъ до цѣльта.

На насъ, европейцитъ, разбира се, ни се струва абсурдно да се вадятъ подобни заключения отъ първата Свѣтловна война, които да позволяватъ едно сравнение съ настоящата. Днесъ факторитъ, които благоприятствуватъ нашата страна сж съвсемъ други. А и при американцитъ положението е съвсемъ промѣнено. Карьерата на Рузвелтъ и неговото държане показватъ поразителна прилика съ Уилсонъ, който не се изчерпва само съ това, че карьерата на Рузвелтъ е започнала съ повикването му въ военния кабинетъ на Уилсонъ. Презъ 1912 годъ Уилсонъ спечели изборната борба срещу републиканцитъ съ паролата «Ню-Фридомъ» презъ 1932 год. Рузвелтова изборна борба, родена подъ

паролата «Ню-Дилъ» го свързва непосредствено съ оня моментъ, който провали навремето Уилсонъ още преди неговото преизбиране. Сжщо и Рузвелтовиятъ вътрешно-политически опитъ за реформа претърпя крушение. Сжщо като Уилсонъ презъ 1916 год., въ 1940 год. Рузвелтъ се избра за президентъ подъ паролата, че той ще запази американския народъ незасѣгнатъ отъ войната. Като Уилсонъ, само че по-планомѣрно, той организира влизането на САЩ въ войната, противъ която бѣ както въ 1917 год. тѣй и презъ 1941 год. мнозинството отъ американския народъ. Паралелътъ отива още по-нататъкъ: Рузвелтовитъ военни паролите не се различаватъ отъ ония, които Уилсонъ прокламира на свѣта. «Make the world safe for Democracy» — това бѣ паролата на Уилсонъ отъ 1917 год., а сжщо и паролата на Рузвелтъ отъ 1940 год., това доказа и Атлантическата харта отъ 1941 год. и затова тя бѣ посрѣщната съ вдигане на рамене отъ американцитъ. Само въ единъ пунктъ Рузвелтовия идеенъ свѣтъ се различава отъ тоя на Уилсонъ: Рузвелтъ се стреми къмъ вездесжщо свѣтловно господство, докато Уилсонъ се стремѣше къмъ върховна роля на арбитръ.

Какъ станахъ офанзивенъ?

Погледнемъ ли на нѣщата отъ становището на Америка и по-специално презъ очитъ на президента, ще видимъ, че Рузвелтъ преднамѣрено се стреми къмъ тази прилика съ Уилсонъ. Ето защо, много просто обяснимо е, че Рузвелтъ сравнява тази война съ първата Свѣтловна война. Безъ да има идея за революционната промѣна, която е станала въ Европа и Азия, той търсѣше измежду американските генерали единъ новъ Першингъ. Сжщевременно американскиятъ генераленъ щабъ се мѣчеше да извлече поука отъ ужаснитъ последици на засѣпването отъ илюзията Мажино и подценяването на Япония. Още преди падането на Сингапуръ подполковникъ В. Ф. Кернанъ издаде малката книжка «Defence will not win the war». Като подлага на най-остра критика господстващата теория въ западните генерални щабове за надмощие на морските сили Кернанъ изискваше офанзивна война срещу Европа. Само една свѣтловна изненадваща офанзива проповѣдва той (много оригинално) може да донесе победата. Въ този случай морската сила трѣбва да играе само спомагателна роля. Той препорѣчваше тази офанзива още за пролѣтъта 1942 г. срещу Италия, която била поради своето географско положение най-чувствителното мѣсто на европейската защитна система. Междувременно неговитъ рецепти, разгледани въ подробности, се оказаха само слѣпо подражание на стратегията на Хитлеръ.

Въ никоя страна на земята книги като «Пътътъ къмъ успѣхъ» или «Какъ ще стана геней» не сж намирани по-широко разпространение, отколкото въ САЩ. Посрѣдствеността тамъ се е стремилъ винаги да научи съ малки разноси тайната на геней, тласкана отъ желанието да размѣни превъзходството на гениалнитъ въ дребни пари за да може и тя да бѣде въ негово притежание. Ето защо нѣма нищо чудно, че Рузвелтъ и американскиятъ генераленъ щабъ съ всичката си наивностъ смѣтаха идентъ на Кернанъ за нѣкакъвъ, «Сезамъ отвори се!» И какъ добре щѣше да подхожда това на предварително установеното мнение, че тази война е повторение на миналата. Мисленето е работа, предразсѣждитъ — удоволствие.

Но следъ като започна съставянето

на конкретнитъ генералщабни планове, стана ясно, че това не било точно така. Докато офанзивната пропаганда се разпространяваше, невъзпрепятствана отъ никого, и кабинетнитъ стратегии маршируваха бодро срещу Римъ, Виена и Берлинъ, американскиятъ генераленъ щабъ трѣбваше да достигне до горчивото заключение, че положението въ Европа по нищо не прилича на онова отъ 1917/18 год. Тогава американските дивизии можаха да направятъ десантъ само на нѣколко стотинъ км. отъ германските централни области. Подводната война бѣше достигнала своята купминациона точка и не плашеше съ нови изненади. Атлантическиятъ океанъ бѣ подъ контролата на англо-американската флота. Фронтътъ, до който американцитъ достигнаха, преминаваше презъ Фландрия, предъ самитъ врати на Германия. Блокадата бѣ отслабила германските армии. Плодороднитъ области на Украина можеха да бѣдатъ използвани само въ много малкъ размѣръ за изхранване на народа и войската. Снабдяването съ сурови материали бѣ изправено предъ хиляди непреодолими мъчности.

Лаври по периферията

Можеше ли презъ есенята на 1942 год. да се откриятъ подобни явления? Европейскиятъ континентъ се бѣ превърналъ въ хомогенна отбранителна крепостъ. Всѣки опитъ за десантъ въ ония области на Европа, които не бѣха включени въ отбранителната система, както напр. въ френската Ривиера, можеше да свърши съ фиаско по образеца на акциите отъ Намзосъ, Дюнكيرхенъ, Гърция, Критъ и Диепъ. Всички досегашни офанзивни операции на американцитъ трѣбваше да се развиятъ по огромно дълги линии около силовото ядро на Осьта Гренландия, Испания, Мадагаскаръ, Мартиника и Басра бѣха подобни станции, които доеодоха до опиянение въ лагера на противницитъ, но бѣха отъ много второстепенно значение за сжщинския развой на войната. Следъ тѣхъ трѣбваше да се дойде до «решителния ударъ». Установено бѣ, обаче, че тѣ се намираха на 1200 до 1600 км. отъ индустриалната срѣдишна областъ на Европа! Вториятъ фронтъ бѣ изтиканъ на края на пустинята Сахара. Подводната война достигна рекордни цифри на потопявания, въпрѣки неблагоприятното годишно време.

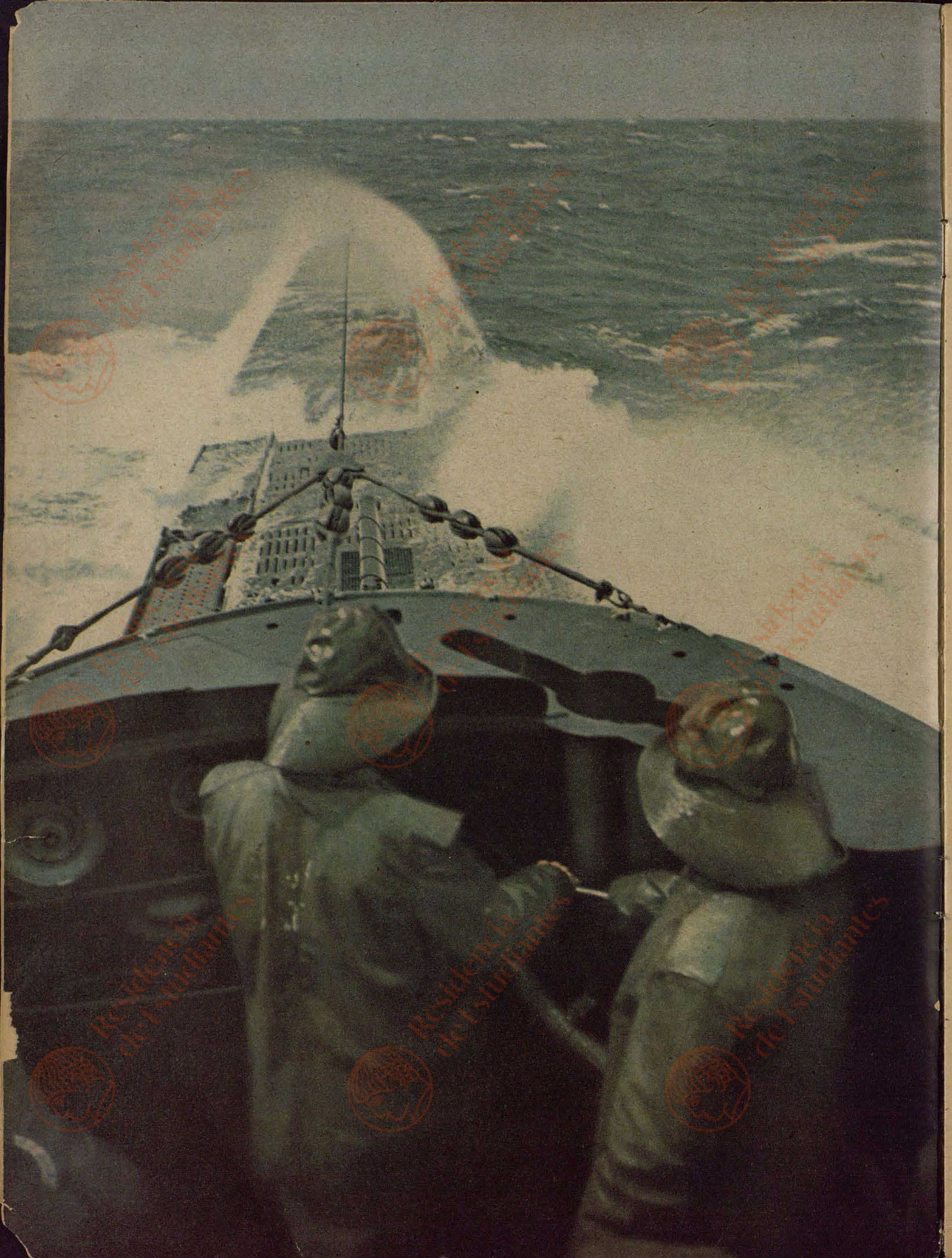
Ето защо можемъ да кажемъ, че при първата американска акция въ европейската сфера на Европа се забелязва не нѣкаква прилика съ годината 1917, а точно обратното. Генералъ Айзенхауеръ, който, съобразно програмата на Кернанъ, бѣ названъ главнокомандуващъ американските войски въ «Европа» не се осмѣли дори да включи тогава незащитения Тунисъ въ своята десантна програма. Неговата роля нѣмаше нищо общо съ ролята, която бѣ игралъ Першингъ. Тя прилича много повече на ролята на ония британски генерали, които се изхабиха въ африканската пустинна война.

Дори американската агитация се видѣ принудена да намали своето темпо. Презъ ония първи дни на нападението срещу френска северна Африка, Рузвелтъ искаше на всяка цена да създаде впечатление, като че ли отъ тамъ до брѣговетъ на Европа го дълго само единъ единственъ «скокъ». Но какъвъ скокъ! Тѣкмо това бѣ новата, трета илюзия. Силитъ отъ Осьта можаха, следъ като бѣха завзети южния френски брѣгъ и Корсика, да използватъ предимството

Свършва на стр. 28

ВЕЛИКИЯТЪ АДМИРАЛЪ РЕДЕРЪ
Главнокомандуващъ германската флота

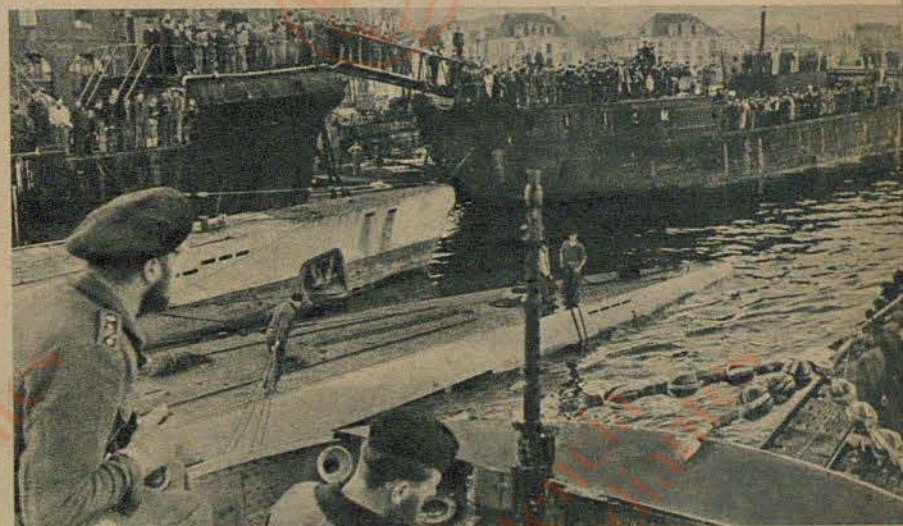

1 След дълго успешно плаване срещу неприятеля за което свидетелстват 9-те победни знаменца, бурите и опасностите на Атлантика са забравени. Сега всички са излезли на палубата. Те махат с ръка към врага и приветстват другарите от брџовата охрана. И сигнализаторът отговаря на поздравите на сигналната станция. Един голям кораб (във дъно) придружава подводницата до пристанището

2 Екипажът се е събрал на предната палуба и си „прави тоалета“ за възраждането към цивилизацията. Тези Нептуновци поправят нечетата си върху буйно израслите коси (Конардата точно над върха на носа!), и гордостта на завръщащите се, брадата, бива още веднаж пригладена

3 Сега подводницата се хлъзга бавно към своя пристан, старшият кораб извършва маневрата, екипажът е строен, а на брџа чакат стотици посрещачи. Капелата свири „Ние плуваме срещу Англия...“ в този момент за прикрепяне на подводницата о брџа са хвърлени...

4 Лодката е привързана о брџа и след дълго странстване, през време на което матрозиите виждаха често отдалеч земя, без обаче кракът им да бъде стъпвал на суша, сега на борда е изнесен кмсът от родината — една тџсна дџска

5 Дългоочакваният момент настџва! — тџ са пак на суша! Млади девойки обичват за възрастните се сџ цџвџта

ПОДВОДНА БАЗА на Атлантическия брџгъ

ПР.-военен дописник Ханс Хумбан описва въ 8-те глави на този фото-репортаж завръщането на една германска подводница въ нейната база на Атлантическия брџгъ, неусџтно преминалите седмици, прекарани от екипажа въ почивка и поправка на подводницата, а сџщо и новото отплуване срещу неприятеля

II. Наново бира, поща, заплата и сапунъ

6 Началникът на Флотилията, който се качи пръв на борда, отведе екипажа в кантината и предлага на своите момчета по чаша студена бира (от Бремен!) — отдавна неизпитвано удоволствие!

7 Тържеството на посрещането е в разгара си: моряците получават своята поща. Двама другари разпределят писмата и колетите, които са се насъбрали от месеци. Следъ малко...

8 ... всеки се е задълбочил в своите писма, радва се на добрите новини, както напр. най-младият с „брадата“. При последната отпуски сестра му... , Впрочем това не Ви интересува!

9 Следъ приветствените тържества — наново в лодката: ковчежничкът раздава заплата и възнаграждения, които са се събрали през време на дългото пътуване. На борда е пристигнала една натъпкана с пари каса...

10 Прекрасните браиди стават жертва на ножичи бръснари...

III. Поправнитъ започватъ

11 Нова работа на борда: подводницата бива опразнена. Първият дежурен офицеръ удостоверява на „торпильора“ — човъкътъ, който изстрелва торпиди, че презъ време на пътуването срещу неприятеля сж изстреляни всички торпиди

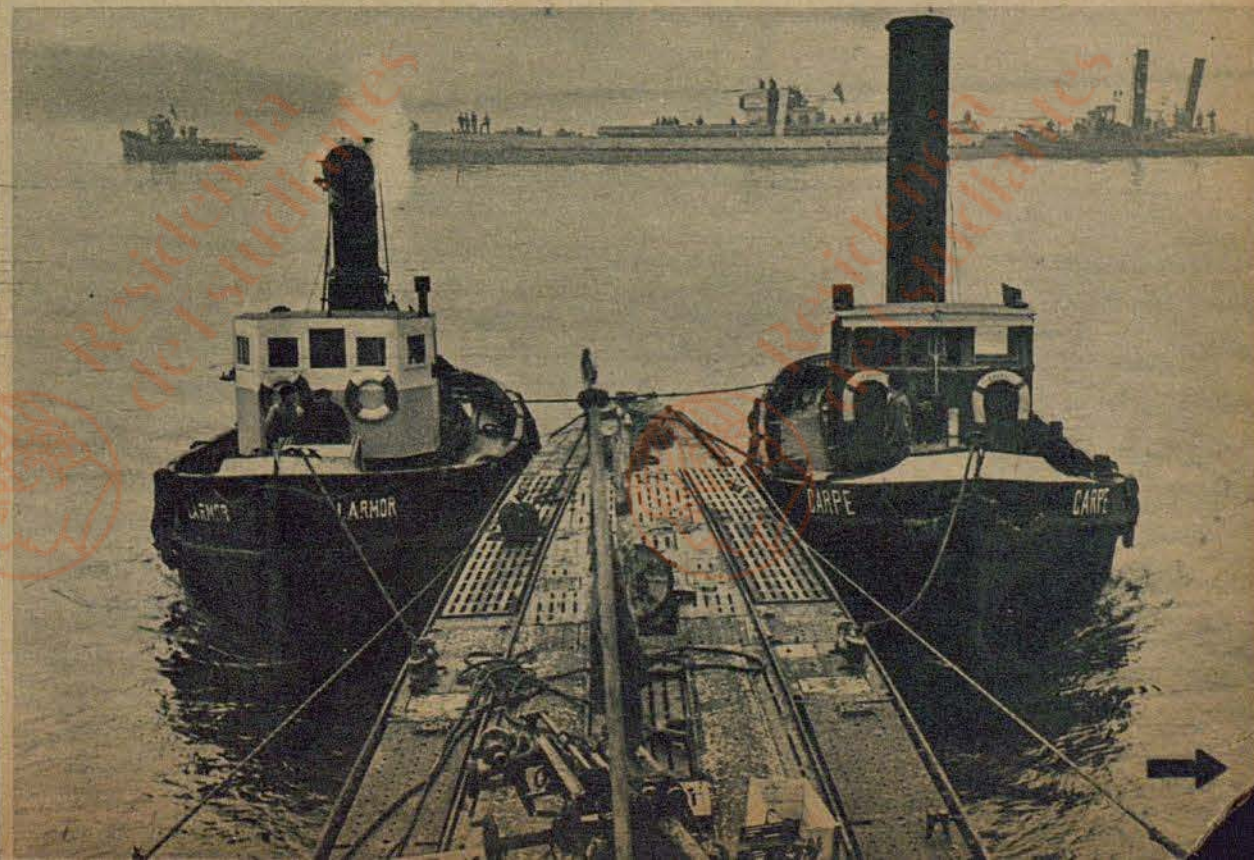
12 Въ търбуха на подводницата слиза една комисия отъ чиновници при дока, която трѣбва да реши заедно съ инженеръ-ръководителя, какви поправки трѣбва да се предприематъ

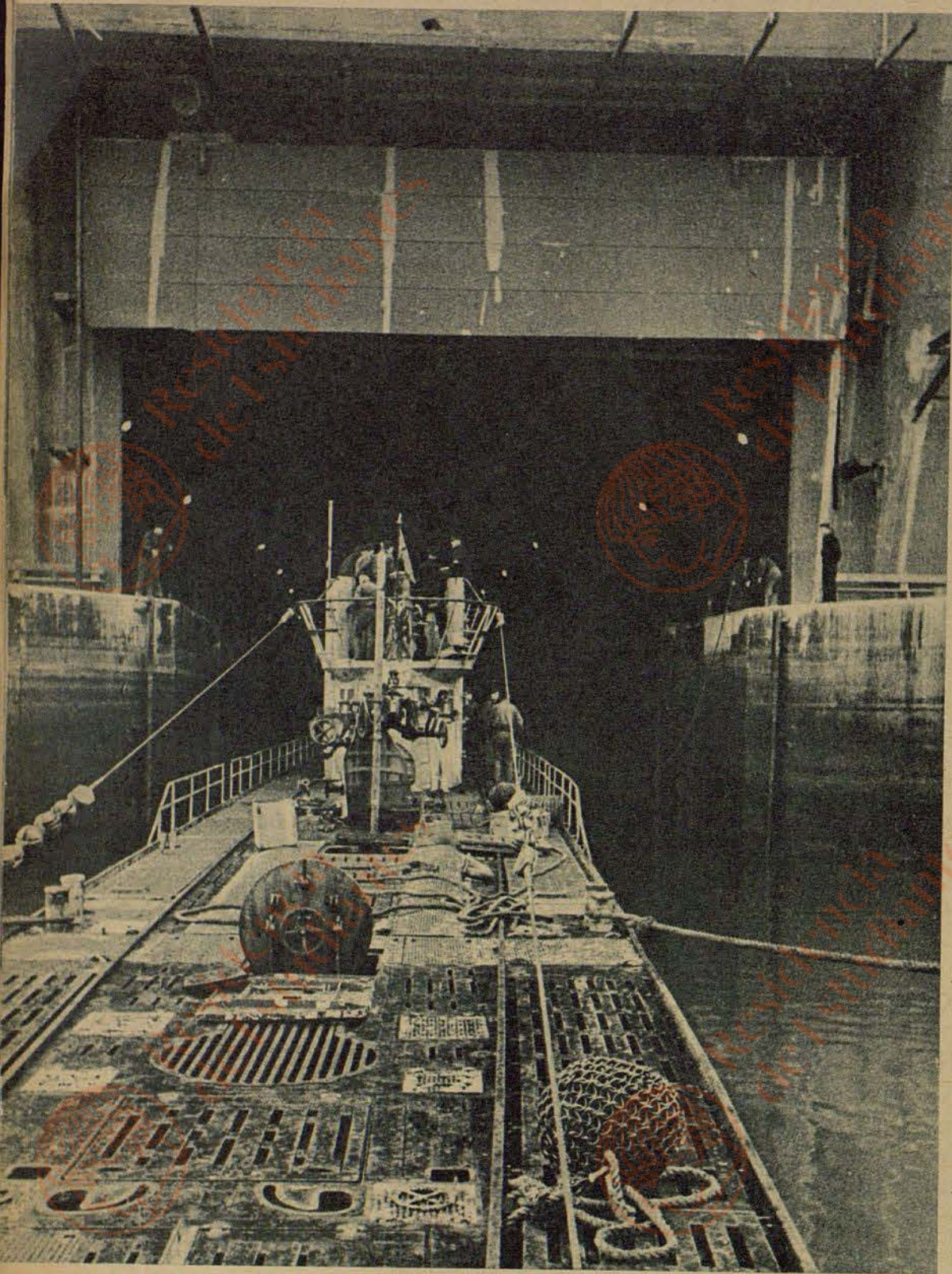
14 Кратко време следъ това въ историческата заседателна зала, чиито стени сж окрасени съ силуетитъ на френски морски герои, управлението на дока, комендантътъ и инженера на флотилията опредѣлятъ сроковетъ за поправнитъ. Въ това време...

13 Отъ всички люкове се изважда инвентара на подводницата. Машинни части, останали припаси, бельо, сандъци и сандъчета! Смудже изкарва всички сѣдини отъ кухнята сжщо навънъ

15 ...подводницата бива изкарвана докъ. Въ дъното се вижда друга подводница, която поправена вече, напуска дока

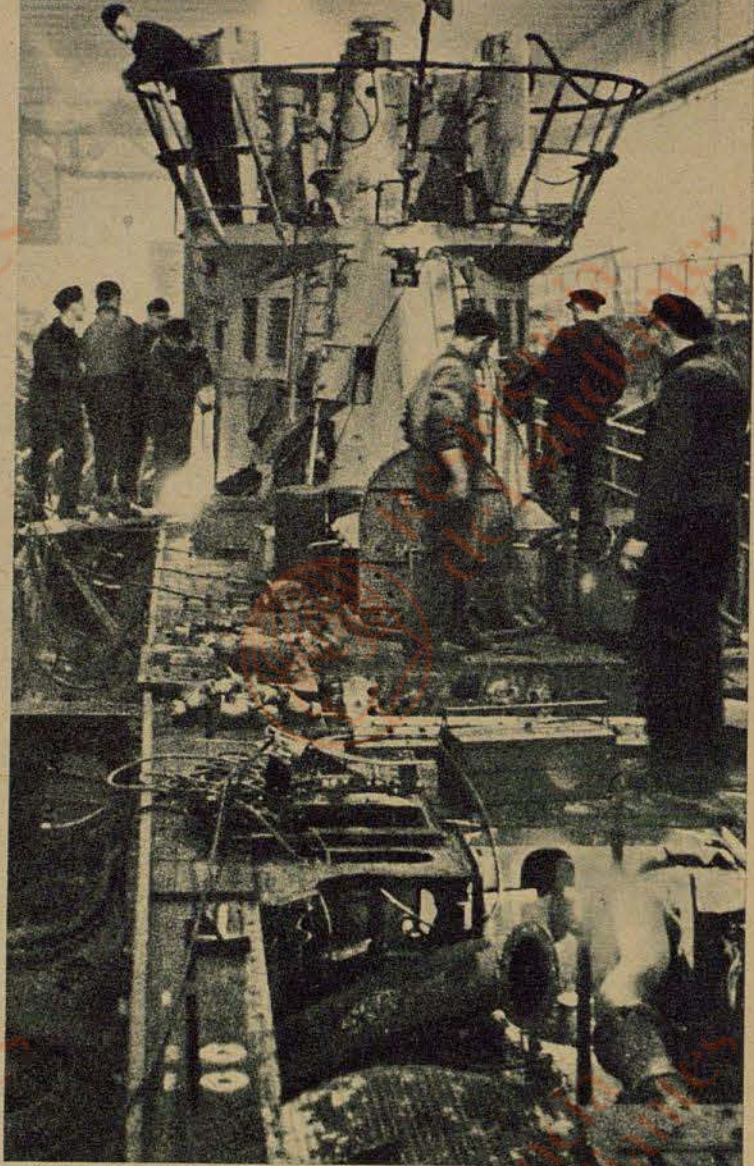

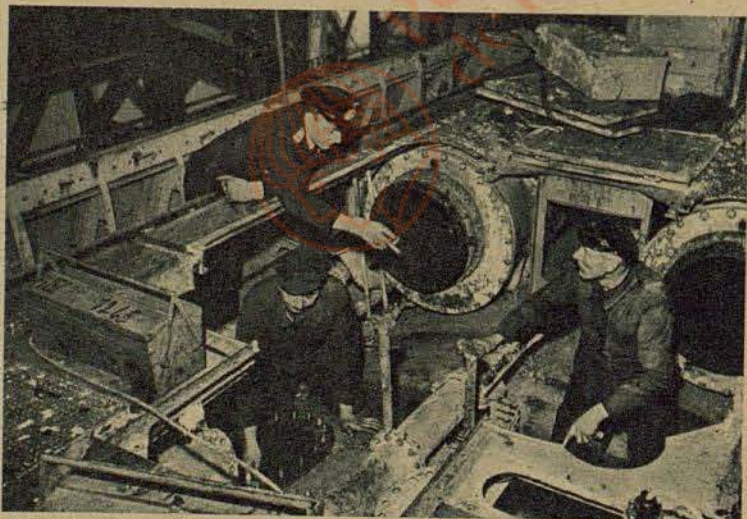
16 Огромната входна порта на бункера е отворена и подводницата се плъзга бавно, тикана отъ влекачъ, навътре въ неуязвимото отъ бомбитъ скривалище, построено отъ организация Тодтъ. Тамъ подводницата ще биде извадена отъ водата и ще биде поставена въ сухия докъ, за да се извършатъ необходимите поправки

17 Няколко метра дебели покриви и стени отъ железобетонъ защищаватъ подводницитъ въ бункеритъ отъ въско английско вътрешно нападение. Впрочемъ англичанитъ идватъ постоянно, но жертва на тѣхнитъ бомби ставатъ къщитъ на френското население

18 Подводницата е на сигурно мѣсто въ бронирания докъ. Тукъ се отстраняватъ всички повреди до най-малката, и дружини докови работници извършватъ поправки и подобрения, наложени се отъ природнитъ стихии или неприятелски действия

19 Старшиятъ машинистъ на подводницата надзирава заедно съ корабостроителни инженери работницитъ, които поправятъ дизелмотора

20 Сжщо и частъ отъ екипажа остава край подводницата помага при поправката. Върху буферитъ сж настѣдали машиниститъ, изчистватъ рждата отъ машиннитъ части и ги боядисватъ наново съ блажна предпазна боя

21 Командантът, младъ капитанъ-лейтенантъ, който е участвувалъ въ Испанската война като морски летецъ, докладва на своя главнокомандуващъ, адмиралъ Дьоницъ. Той описва най-подробно пътуването на подводницата, сраженията и потопяванията

22 адмиралътъ, който е опитенъ командантъ на подводница отъ свѣтовната война, прави своите възражения, дава съвети и вади поуки за себе си и своя адмиралски щабъ отъ всѣки докладъ на командантъта, които се завръщатъ

23 Екипажътъ на подводницата и на корабостроителнитъ работници живѣятъ въ огромнитъ бункери, защитени сжщо като лодкитъ. Теленитъ мрежи и другаритъ отъ пехотата ги пазятъ

24 Дошълъ е моментътъ за раздаване на отличията, съ които Фюрерътъ е наградилъ екипажа. Моряцитъ сж облечени въ синьо. Тъ, които обикновенно носятъ специална униформа, сѣга сж типични матрози. Огнярътъ (снимката въ лѣво) ще получи сжщо желѣзния кръстъ, но до преди нѣколко минути е билъ на работа. За да се приготви навреме той прибѣгва до помощта на първия дежуренъ офицеръ! Най-младия отъ екипажа, вече обръснатъ, е огладилъ копринената кордела на баретата си и я прикачилъ къмъ баретата (снимката въ дѣсно)

VI. . . . Възнаграждението

25 „Хей, Кнопъ, какво си накривил баретата си!“ Подофицерът М. инспектира войниците, които трябва да се строят в първата редица, понеже тъм ще бъдат връжени ордени от шефа на флотилията

26 Той самият застава като първи в дясно на редицата и началникът на флотилията, носител на рицарския Кръст и известен комендант на подводница, го награждава като единствен от екипажа след това пътуване, с желязния кръст I-ва степен

27 А Кнопъ, сигнализаторът, нескрито се радва, когато началникът го награждава с Железния Кръст II-ра степен. Неговият комендант (във ляво), който отдавна е награден с Желязния Кръст I-ва степен и с испански отличия, участва в общата радост

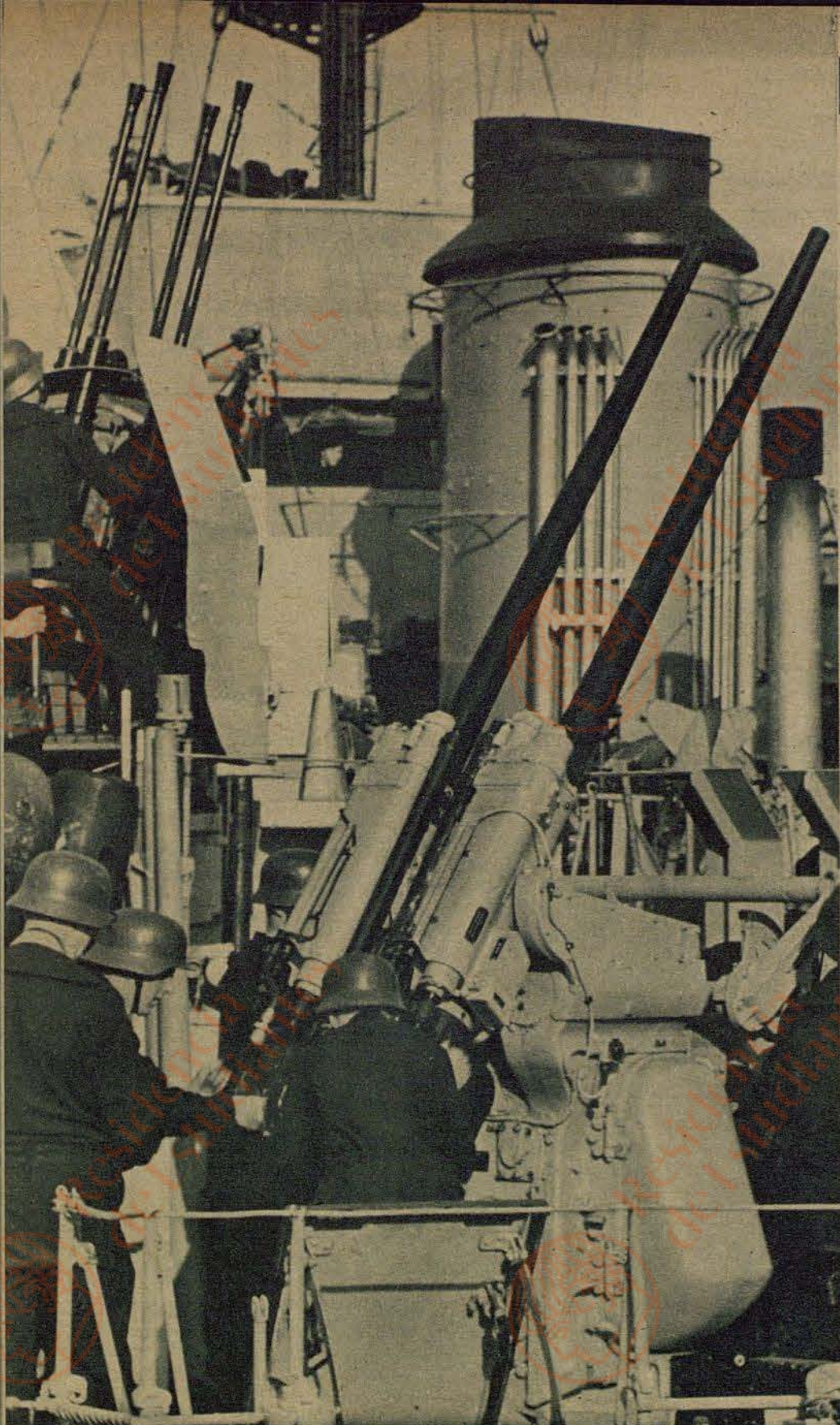

28 Вечерта се устройва небивало празненство! Във морското казино се е събрал цял екипаж. Храна и вино в изобилие. Залата ехти от песни, а „импровизираното кабаре“ се посреща от другарите с ржкоплъскане

29 Още една награда за дългото странстване по море: Отпуск! Старшият машинист, сигнализаторът и старшият жормчия в влака на отпускарите. Част от екипажа работи на подводницата. Тъ ще получат отпуск, след като първата смяна се върне

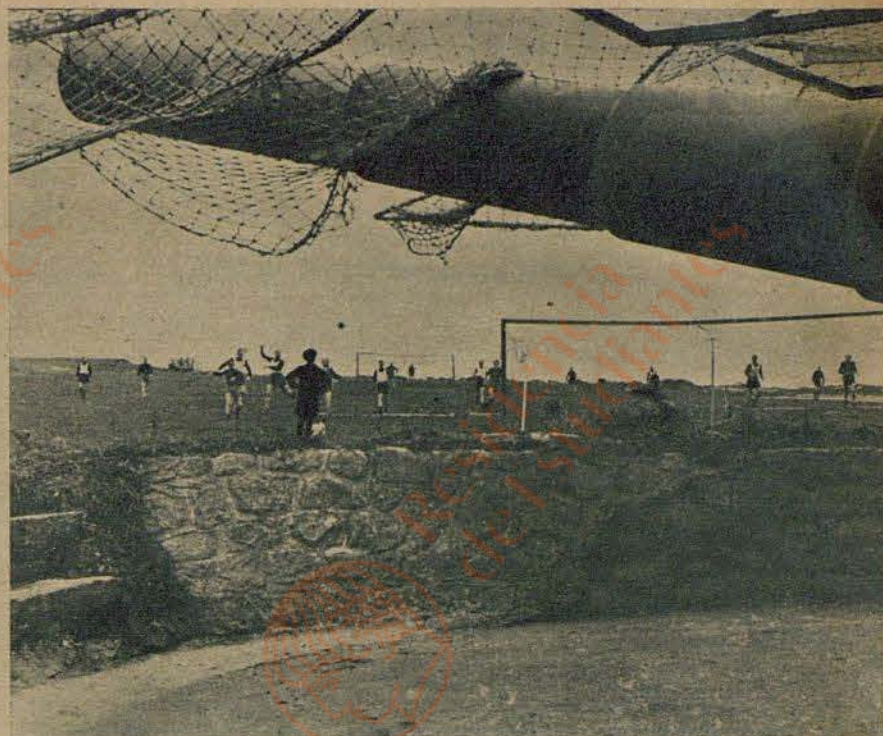
VII. Защитата на базата

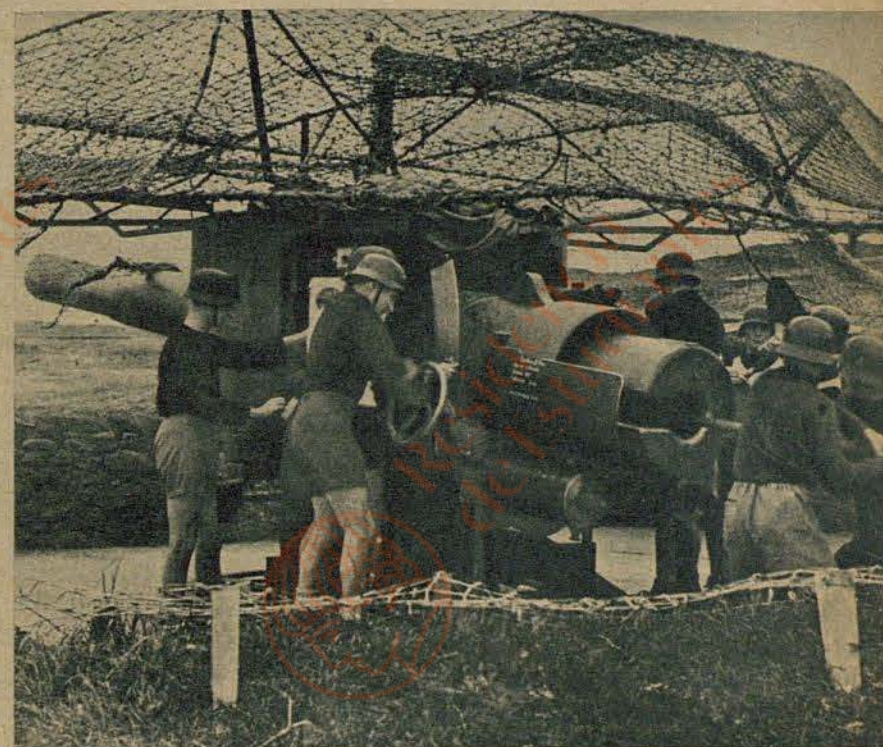
30 Въздушна тревога на единъ миноотрсячъ, който лежи въ пристанището, и който като всички останали извършва своята служба за охраняване на входа на пристанището и на други важни морски пътища, които трѣбва да бъдатъ винаги свободни отъ мини. Също миночистачи, патрулни лодки СЪКРАТИ и кораби за пробиване на минни прегради извършватъ своята тежка служба за базата

33 Въ щаба на противовъздушната защита на базата, където се съобщава за всички неприятелски прелитания въ охранената зона. Войници отъ морската противосамолетна артилерия нанасятъ полета на всеки неприятелски самолетъ върху картата и дежурниятъ офицеръ (въ лѣво) дава въздушна тревога, въ случай че това се налага, следъ което ...

31 Морската артилерия отъ всички калибри защитава базата отъ възмъжно нападение на неприятеля. До една батарея на морския брѣгъ е направено хубаво спортно игрище, където войниците прекарватъ по-голямата частъ отъ свободното си време. Въ всеки случай наскитъ лежатъ наблизо и ...

32 ... когато се даде тревога, „спортитѣ“ сѣ за мигъ при своите оръдия всички безъ ни най-малка суетня

34 ... изведнажъ всички противосамолетни батареи посрѣщатъ неканения гостъ. Около базата пробѣсватъ призрачно свѣтлавици на оръдията и пѣстритъ димъ на лентия флагъ, се насочватъ оръежията, докато бъде сваленъ въ пламъци

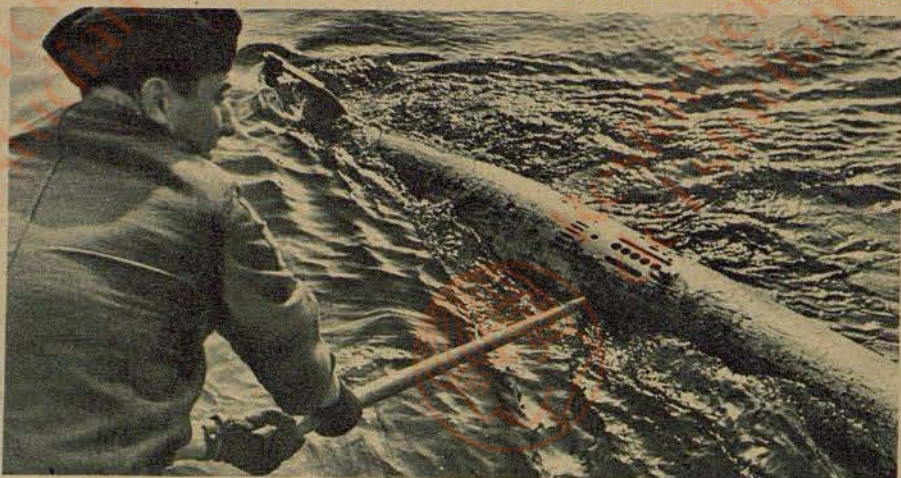
VIII. Пакъ на път!

35 Поправките сж свършени и подводницата, новобоядисана и лъскава, е готова за път. Следъ нѣколко часа тя ще напустне дока и ще бѣде спуснатата въ водата...

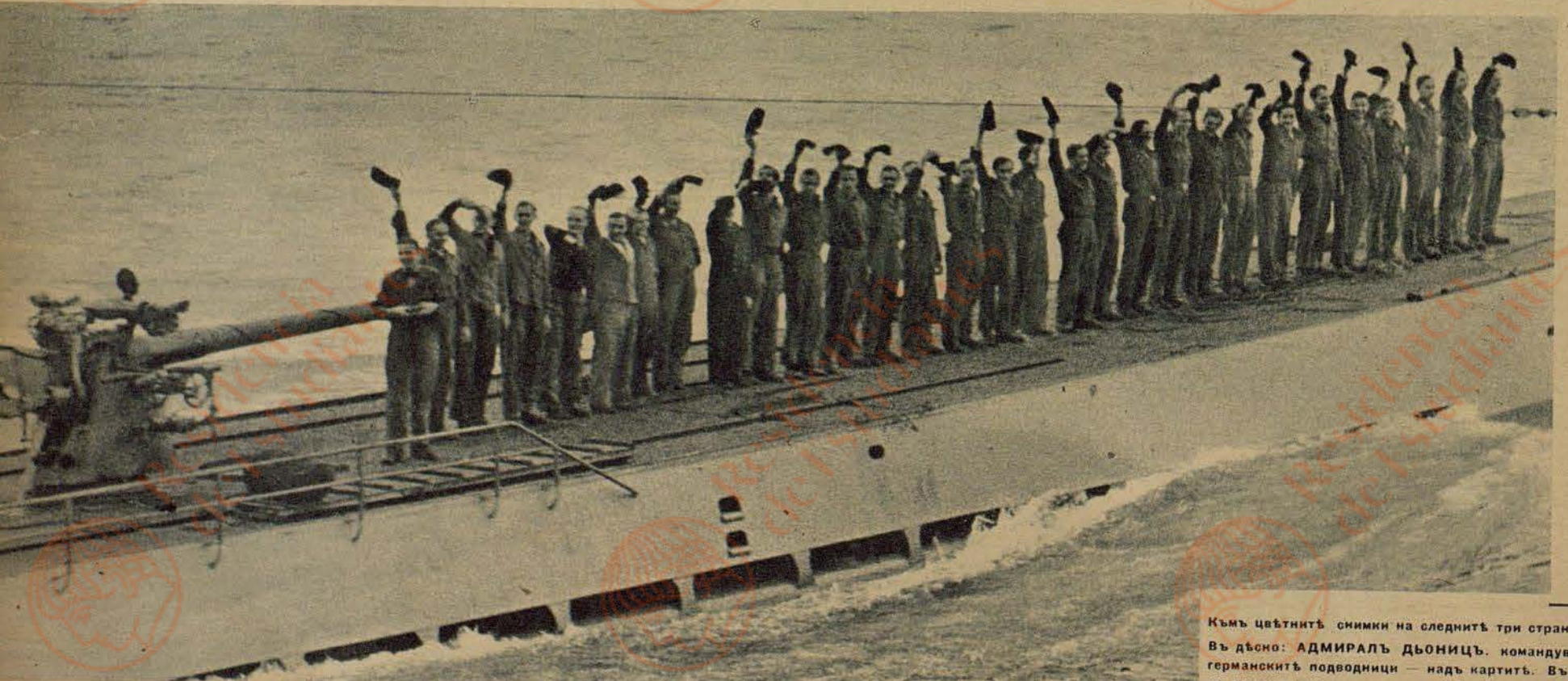
36 Сега подводницата се провѣрва още веднажъ най-основно. Инженеритѣ, обути въ високи гумени ботуши, тичатъ по палубата на полупотъналата подводница и търсятъ следи отъ машинно масло, което би могло да издаде подводницата при пътуването ѝ срещу неприятеля

37 Сжщо и оржията биватъ провѣрени: оржията, картечницитѣ и главно торпилнитѣ трѣби. Провѣрката се извършва съ пробни торпили безъ зарядъ, които биватъ изстрелвани и после прибирани отъ лодки

38 Следъ това започва товаренето на подводницата съ нови торпили; петролтътъ се помпи въ лодката чрезъ дълги маркучи. Складиратъ се сжщо нови муниции и провизии отъ най-добро качество

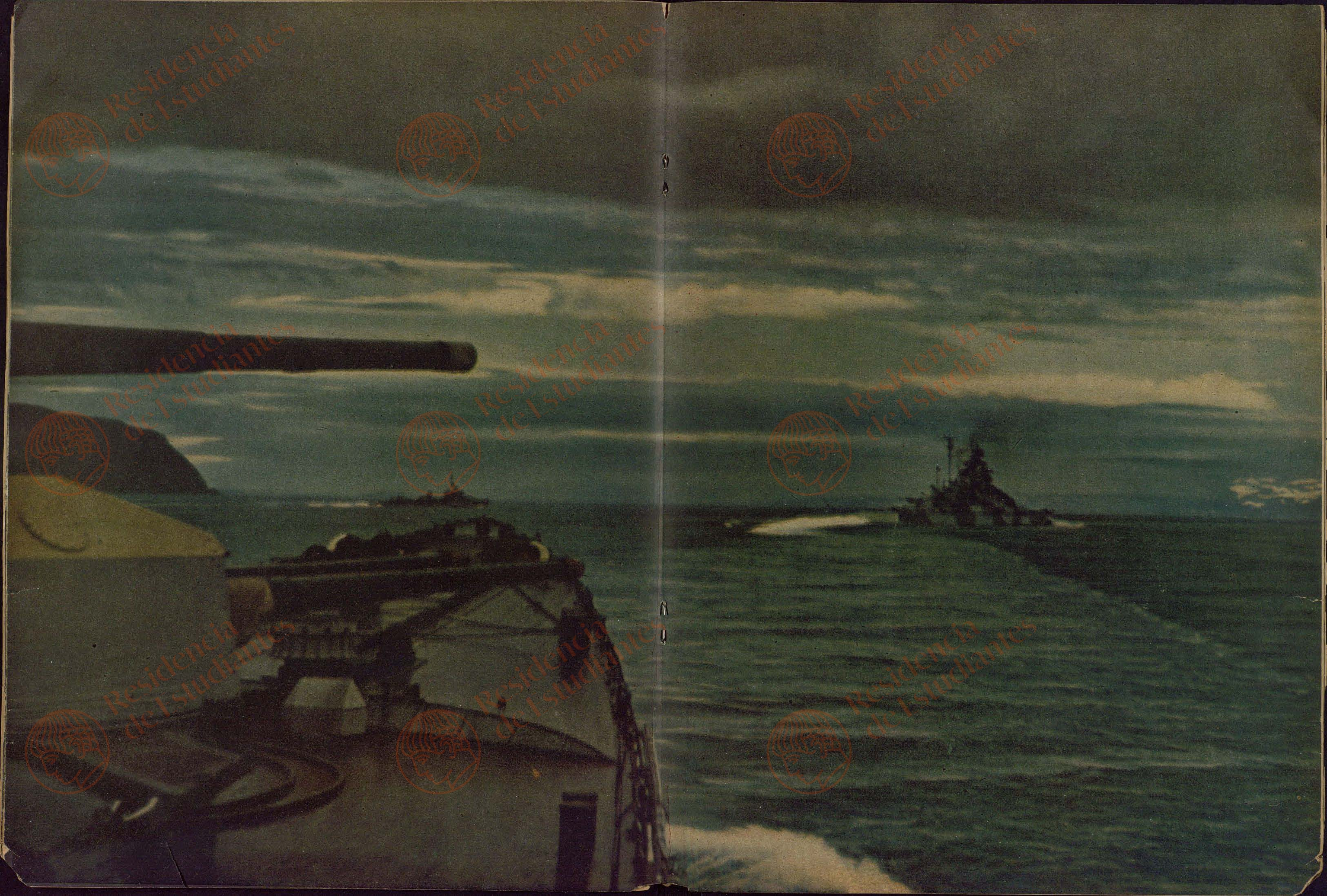

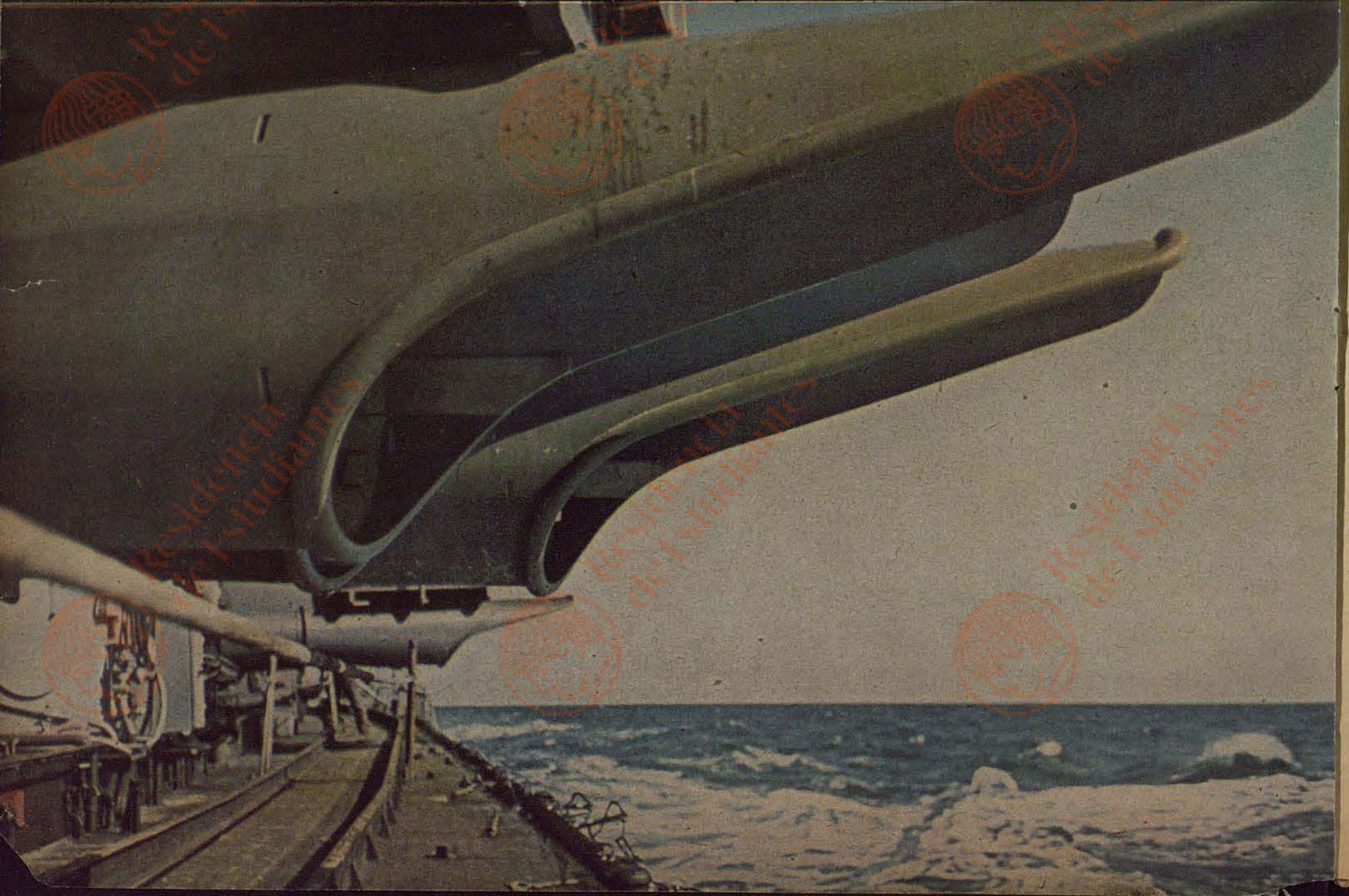
39 Както при завръщането, сжщо и сега свободнитѣ отъ нарядъ войници сж се строили на предната палуба, началникътъ на флотилията имъ пожелава войнишко щастие, и следъ това подводницата минава съ пълна пара край явилитѣ се за сбогомъ другари. Моряцитѣ отъ подводницата махатъ съ ржка и усмихнати се сбогуватъ съ родината. Така всѣки день заминаватъ множество подводници срещу неприятеля...

Къмъ цѣлнитѣ снимки на следнитѣ три страници: Въ дѣсно: АДМИРАЛЪ ДЪОНИЦЪ, командувашъ германскитѣ подводници — надъ картитѣ. Въ лѣво до него: носителътъ на джбовитѣ листа къмъ жел. кръстъ капитанъ-лейтенантъ Шнее, единъ отъ неговитѣ щабъ-офицери

Къмъ двойната цѣтна страница: ЕДНА ОТЪ НАЙ-ВАЖНИТѣ ЗАДАЧИ НА ВОЕННАТА МАРИНА: ОХРАНА НА ТРАНСПОРТЪ. Охранителни единици на пътъ въ Ледовитото море
ИР: снимки: воен. дописници Х. Хубманъ и Щюбъ

МОРСКАТА ВОЙНА ВЪ КРАЙБРЪЖНИТЕ ВОДИ

В открито море се сражават бойните флоти и подводниците, а въ крайбръжните води — по малки кораби, торпильори, бързоходни лодки и стражеви единици. Торпильорите и бързоходните лодки нападат със своите торпили противника и сж извънредно опасни също и за голъми кораби. За успъхитъ на германскитъ бързоходни лодки въ Канала е съобщавано на воднажъ. Стражевитъ единици пъкъ иматъ голъми дефанзивни задачи; само въ рѣдки случаи обществото научава за тѣхнитъ дѣла.

Многогранната дейность на тѣзи формации се состои въ търсене и чистене на мини, патрулна и охранителна служба, както и преследване на подводници. Всѣка отъ тѣзи области обхваща отъ своя страна голъмъ брой най-различни задачи. Има голъма разлика между чистенето на плоско минно заграждане въ Балтийско море или отстраняването на дълбока минна преграда срещу подводници въ Северно море или на поле отъ магнетични мини предъ нѣкое Атлантическо пристанище. Преследването на подводници въ Норвежкитъ фиорди се извършва по съвсемъ други правила отъ това въ Бискайя; при конвоирането на по-бавно движещи се кораби, които минаватъ презъ Категатъ и Скагеракъ се явяватъ едни трудности, а при конвоитъ на по-бързи кораби въ Канала — други.

Тази разновидность на задачитъ и на обстоятелствата въ просторнитъ морски области, надъ които сега се вѣятъ германски знамена, налага употребата на значителенъ брой отъ най-различни корабни типове въ крайбръжнитъ води. За тѣзи задачи бѣха необходими толкова много кораби, че се наложи да се прибѣгне до помощни кораби, като голъми и малки риболовни параходи, голъми и малки рибарски кораби, барки, шлепове, пристанищни плавателни сѣдове, яхти и накрай търговски и моторни кораби съ най-различенъ тонажъ, а също и тѣй нареченитъ М — лодки (миночистачи) 1916 и 1935 г.

Гръбнакътъ на минната отбрана образуватъ именно тѣзи М-лодки. Нѣкои флотилии участвуватъ въ тази война съ своитъ стари черни «М-козли», които доказаха още презъ първата Свѣтовната война своитъ отлични качества. Тѣ сж отъ по 500 тона, газятъ 2.5 м. вода, съ скоростъ 16 възла, 50 души екипажъ и сж въоръжени съ едно 10.5-сантиметрове оръдие и нѣколко леки противосамолетни картечници. Презъ 1939 год. тѣ трѣбваше да бждатъ бракувани, но презъ първитъ две години на войната тѣ отстояха достойно своето име. Въ Данцигския заливъ

Модерната морска война се води въ три зони: 1. по крайбръжията, които трѣбва да бждатъ защитени срещу всѣко нападение и да служатъ за бази на опериращитъ флотски единици; 2. въ крайбръжнитъ води — бойна област на действие на минотърсачитъ, минопоставачитъ, на патрулнитъ лодки и на ловцитъ на подводници; 3. — въ открито море. Съ особеността на войната въ крайбръжнитъ води ни запознава тукъ

контър-адмиралъ Фридрихъ Руге

тѣ водиха боеве срещу брѣгови батареи и подводници, блокираха Хела, охраняваха войскови транспорти и допринесоха значително за бързото унищожаване на полскитъ блѣнове за морската мощъ. Следъ това тѣ действаха въ Северното море, отстраниха първитъ английски минни прегради, участваха при заземането на Данскитъ пристанища по западния брѣгъ на Ютландия, очистиха първитъ английски самолетни мини отъ устието на Елба, придружаваха многобройни конвои, очистиха много мини въ норвежки и холандски води и накрай пожънаха своитъ последни бойни лаври въ Балтийско море въ войната срещу Съветския Сѣюзъ. Разбира се, че имаше загуби, а останалитъ лодки бѣха придадени на учебнитъ и опитнитъ отдѣления, кждето продължиха да служатъ на Германия.

На фронта тѣ бѣха замѣнени съ М-лодки 1935 г. Тѣ сж малко по-голѣми и по-бързи, а също подобно въоръжени. Къмъ двѣтъ флотилии, които стояха на разположение на Германия въ началото на войната се прибавиха много нови. Тѣ бѣха употребени въ сжщитъ области и за подобни задачи като старитъ лодки, а освенъ това действаха въ всички морски области отъ Ледовито море до южна Бискайя и до Финския заливъ. Презъ януарий 1940 година тѣ успѣха да потопятъ «Щарфишъ», първото планомерно потопяване на подводница, което се последва отъ редъ други. При Норвежката акция тѣ охраняваха миночистачитъ и завладѣха съ смѣло нападение Егернзундъ. «М I» — «Тигрътъ на фиордитъ», води между Ставангеръ и Зонефиордъ класическа морска война, пленяваше кораби, пренасяше войски, обстрелваше неприятелскитъ позиции на брѣга и навсѣкжде се проявя така, че неговиятъ комендантъ, капитанъ-лейтенантъ Бартелсъ, бѣ награденъ съ Рицарския Кръстъ. Двама началници на флотилия, корветнитъ капитани Тома и Ремъ, получиха също това отличие заради победоносни действия главно срещу англичанитъ. Сжщо и въ войната срещу Съветския Сѣюзъ тѣзи лодки показаха своитъ качества, особено въ протока Илбенъ и при завземането на Балтийскитъ о-ви. При преминаването на броненосци презъ Канала корветенъ капитанъ Бергертъ отстрани навременно две опасни минни прегради и бѣ награденъ съ Рицарския Кръстъ.

«100-тоновитъ» на фронта

За отстраняването на плоски минни прегради М-лодката е много голъма и лази твърде дълбоко. За това за тази целъ бѣ конструирана лодката-Р (миночистачъ). Това е моторна лодка съ

около сто тона водоизмѣстимостъ, съ малко повече отъ единъ м. потъване подъ водата, съ 17 възела скоростъ, въоръжена съ нѣколко леки противосамолетни картечници и съ екипажъ около 20 души. Сжщо и тѣзи лодки се отличиха по всички бойни театри. Върѣдъ неприятелски огънь тѣ отвориха пътъ за Готенхафенъ и Хела, чрезъ завладѣването на крепостта Кортенъ въ фиорда Осло тѣ влѣзоха въ историята, а капитанъ-лейтенантъ Грудманъ, и щабнитъ старши кормчи Риксекеъ и Годенау бѣха наградени съ Рицарския Кръстъ. Въ Скагеракъ и въ Категатъ, а сжщо и въ Северно море тѣ чистѣха мини, охраняваха конвои и преследваха подводници. Една флотилия стигна задъ Нордкапъ, а друга, следваща фланга на войската, мина край холандския и фламанския брѣгъ, премина Канала край Дувъръ и се появи като първа германска формация на брѣга на Атлантическия океанъ. Сжщо и нейниятъ началникъ, корветенъ капитанъ фонъ Кампцъ получи Рицарския Кръстъ. Сжщиятъ орденъ бѣ даденъ година по-късно на началницитъ на две други миночистачни флотилии: на корветенъ капитанъ Постманъ, заради многобройни схватки съ самолети и конвойна охрана въ Канала и на корветенъ капитанъ Брюкелманъ, заради отличаване въ множество морски схватки, между другото и за дръзното нападение на нѣколко Р-лодки срещу неприятелски разрушителъ, които бѣ принуденъ да избѣга. Презъ време на похода на Изтокъ тѣ се отличиха до такава степенъ, че на капитанъ лейтенантъ Доберщайнъ и на подпоручикъ Гьорцке бѣ връчено сжщо тѣй това високо отличие.

Тѣзи малки лодки съ отличенъ боевъ духъ бѣха командувани отъ млади мичмани и старши фендфебели. Много често тѣ сж влизали въ ожесточени боеве съ неприятелски стражеви кораби и канонерки, понѣкога толкова отблизо, че бѣха хвърляни съ успѣхъ бомби бухалки и взривове. Една Р-лодка, чинито оръдия бѣха повредени отъ стрелбата на неприятеля, удари своя неприятелъ, една канонерка, и я потопила. Друга Р-лодка обезвреди въ неравна борба една много по-силно въоръжена канонерка, приближи се до нея и плени екипажа потъващия неприятелъ. Въ сражение съ 10 «Спитфаеръ» два миночистача свалиха само въ нѣколко минути 4 отъ тѣзи самолети.

Въ началото на войната бѣха съставени отъ рибарски параходи и корабчета нѣколко помощни миночистачни флотилии. Тѣ иматъ за главна задача да претърсватъ пѣтищата, понеже тѣ газятъ на много малка дълбочина. Тѣ сж откривали не едно минно преграж-

дане, охранявали сж не единъ конвой и често сж влизали въ сражение съ самолети и подводници. Единъ таквъ рибарски параходъ потопи съ смело нападение първата английска подводница («Ундине») въ Северно море. Тѣ се отличиха особено въ Норвежката акция и при последвалитъ я подвози. Въ Норвегия и Франция бѣха съставени набързо многобройни формации отъ намѣрени сѣдове, като екипажътъ имъ се състоеше отъ отдѣлни офицери и войници отъ старитъ флотилии, попълненъ съ запасни, новобранци и кадетитъ, бѣха въоръжени съ пленени оръдия и миночистачни уреди. Сега стоици кораби и дузини флотилии изпълняватъ по всички крайбрѣжия тежка служба за очистване на морскитъ пѣтища отъ мини и охраняване на конвоитъ. Единъ отъ тѣхнитъ началници, корветенъ-капитанъ Брайтхауптъ, бѣ награденъ съ Рицарския кръстъ заради показана храбростъ въ Канала; почти по сжщото време бѣ награденъ и корветенъ капитанъ Паулгрень като комендантъ на единъ корабъ, нарочно предназначенъ за пробиване на минни прегради. Досега миночистачнитъ флотилии сж отстранили и обезвредили хиляди мини отъ най-различни конструкции. Нашитъ загуби сж били сравнително много умѣрени благодарение на усъвършенствуванитъ миночистачни уреди, на добрия методъ на търсене и на основното мирновременно обучение.

Патрулни лодки

Въ мирно време нѣмаше патрулни кораби. Необходимитъ флотилии бѣха съставени при мобилизацията отъ рибарски параходи, кораби и китоловни кораби. Въ първитъ месеци на войната тѣ заемаха опредѣлени позиции въ Северно и Балтийско море, често далечъ въ открито море, и надзираваха тѣзи морски области. При входоветъ на Балтийско море тѣ водиха успѣшна търговска война. Въ Норвежката акция участваха всички сили за охраняване на войсковитъ транспорти срещу подводници и самолети. Това се удаде благодарение на напръгането на всички сили. Нѣколко сѣдове станали жертва на неприятелски торпили и мини, но и множество неприятелски подводници бѣха потопени. Въ Скагеракъ германскитъ патрулни лодки водиха успѣшни боеве съ неприятелски разрушители.

Морската патрулна служба изисква още по-голѣмо себеотрицание отъ службата на миночистачитъ. Последнитъ действуватъ обикновенно въ цѣли флотилии, тѣхнитъ задачи сж разнообразни и ограничени по време. Патрулнитъ лодки напротивъ стоятъ седмици наредъ въ открито море, обикновенно само по две заедно, безъ да се натъкватъ на нѣщо особено и винаги съ съзнанието, че когато неприятелътъ се появи ще има голѣмо надмощие. Въ патрулната служба участвуватъ войници, които знаятъ що е устойчивостъ и търпение.

Въ западния секторъ службата на патрулнитъ лодки бѣше съществено по-разнообразна. Тѣ придружаваха

Къмъ цѣлнитъ снимки въ лѣво:

ДИМНА ЗАВЕСА. Забелязани сж неприятелски сили. Миночистачи, които разчистватъ единъ пътъ, осѣянъ съ неприятелски мини, се озамозгяватъ. ПР-снимка: воен. дописникъ Хазертъ

ТРОЙНА ТРѢБА. Въ нѣма заплаха е насочила тази германска торпедна лодка своитъ две тройни трѣби срещу неприятеля. ПР-снимка: воен. дописникъ Бьотингеръ

безброй конвои покрай цѣлия брѣгъ и бѣха въ постоянна война съ английски самолети и бързоходни лодки. За особени отличия като комендантъ на една такава лодка въ Дувърския Каналъ и за унищожаването на нѣколко бързоходни лодки мичманъ II-ри рангъ получи Рицарския Кръстъ.

Въ войната срещу Съветския Съюзъ патрулнитѣ лодки бѣха на стража много навътре въ Финския заливъ, сражаваха се съ съветски леки морски сили и придружаваха конвои до Ледовитото море. Нѣма флотилия, която да не е увѣнчана съ горди победи. Почти всички лодки иматъ шарки, които съ особено старание сж рисувани върху мостина и означаватъ унищожението на бързоходни лодки или самолети. Не е маловажно събитие да си изложешъ постоянно на опасностъ и да стреляшъ спокойно, когато куршумитѣ на картечницитѣ на неприятелскитѣ ловни самолети плискатъ въ водата предъ лодката. Нѣкои лодки сж продупчвани съ повече отъ 1000 картечни куршума! Неприятелскитѣ самолети прелитатъ така ниско надъ лодкитѣ, че много често сж пречупвали мачтитѣ имъ! Затова ние се удивляваме, когато въ тази борба нѣкоя патрулна лодка успѣе въпрѣки две бомбени попадения и значителни загуби да сваля три отъ 6 нападащи бомбардировача.

Китоловни кораби преследватъ подводници

Въ числено отношение преследвачитѣ на подводници съ най-слабо представени, но това не значи, че тѣ сж маловажни. Преди войната лодкитѣ-М се заеха съ обучението за тази служба, а презъ войната съ тази задача бѣха натоварени рибарски и китоловни параходи. Тѣ сж снабдени съ слухови апарати и голѣми количества водни бомби. Не малко неприятелски подводници станаха жертва на тѣхното неуморно преследване. Като особено отличилъ се комендантъ на такъвъ преследвачъ на подводници, капитанъ-лейтенантъ Каденъ (който, загина въ последствие) бѣ награденъ за унищожаването на три подводници съ Рицарския Кръстъ. Когато презъ едно нощно сражение единъ германски преследвачъ на подводници блѣсна една бързоходна лодка, единъ войникъ скочи при неприятеля и откъсна флага на потъващата лодка, който бѣ отнесенъ въ родината като рѣдкѣ трофей.

Презъ войната съставътъ на екипажитѣ се промѣняше. Въ началото тукъ преобладаваха старитѣ бойци, запасни отъ първата Свѣтвна война и служили и неслужили моряци отъ търговската marina — всички тѣ се отличаваха съ опитностъ и спокойствие. Следъ увеличаването на тѣзи формации тѣ бѣха разпределени по новитѣ кораби, много отъ тѣхъ станаха под-офицери, имаше загуби, нѣкои бѣха ранени и извадени отъ строя. Само малцина отъ тѣхъ сж останали при своитѣ начални команди. Млада кръвъ дойде при тѣхъ. Въ тежката служба и непрестанно карабоплаване младитѣ свикнаха съ морето и се калиха. Въ хиляди сражения екипажитѣ показваха отличенъ боевъ духъ, бѣха свалени стотици самолети, бѣха унищожени или повредени множество подводни и бързоходни лодки, множество собствени бойни кораби, особено подводници и търговски кораби бѣха охранявани.

Дувъръ, Санъ Назеръ, Диепъ: горда традиция на морската охрана

При английската опитъ за десантъ въ Санъ Назеръ миночистачитѣ въ пристанището взѣха живо участие въ отбраната. Лодкитѣ, които можеха да отплуватъ, охраняваха пристанището. Въ единъ такъвъ рибарски корабъ тримата най-млади огняри обслужваха цѣлото машинно отдѣление. Останалитѣ на брѣга моряци нападаха англичанитѣ, отблъснаха ги и взѣха пленници. Единъ корабъ, изваденъ на докъ, успѣ да отблъсне противника само съ ръчни гранати, следъ като цѣлата му артилерия бѣ извадена отъ боя.

Английскитѣ десантъ при Диепъ бѣ чувствително смутенъ съ това, че три стражеви рибарски кораба нападаха въ флангъ неприятеля и се сражаваха надъ единъ часъ ожесточено съ него. Тѣ унищожиха множество бързоходни лодки и канонерки, блѣсна единъ десантенъ корабъ и повреди голямъ брой неприятелски сѣдове, докато отъ германска страна бѣ загубенъ само единъ корабъ. Единъ отъ тѣзи кораби сваля освенъ това четири самолета. За този голѣмъ подвигъ, комендантътѣ, мичманъ II-рангъ Бюгель, получи Рицарския Кръстъ.

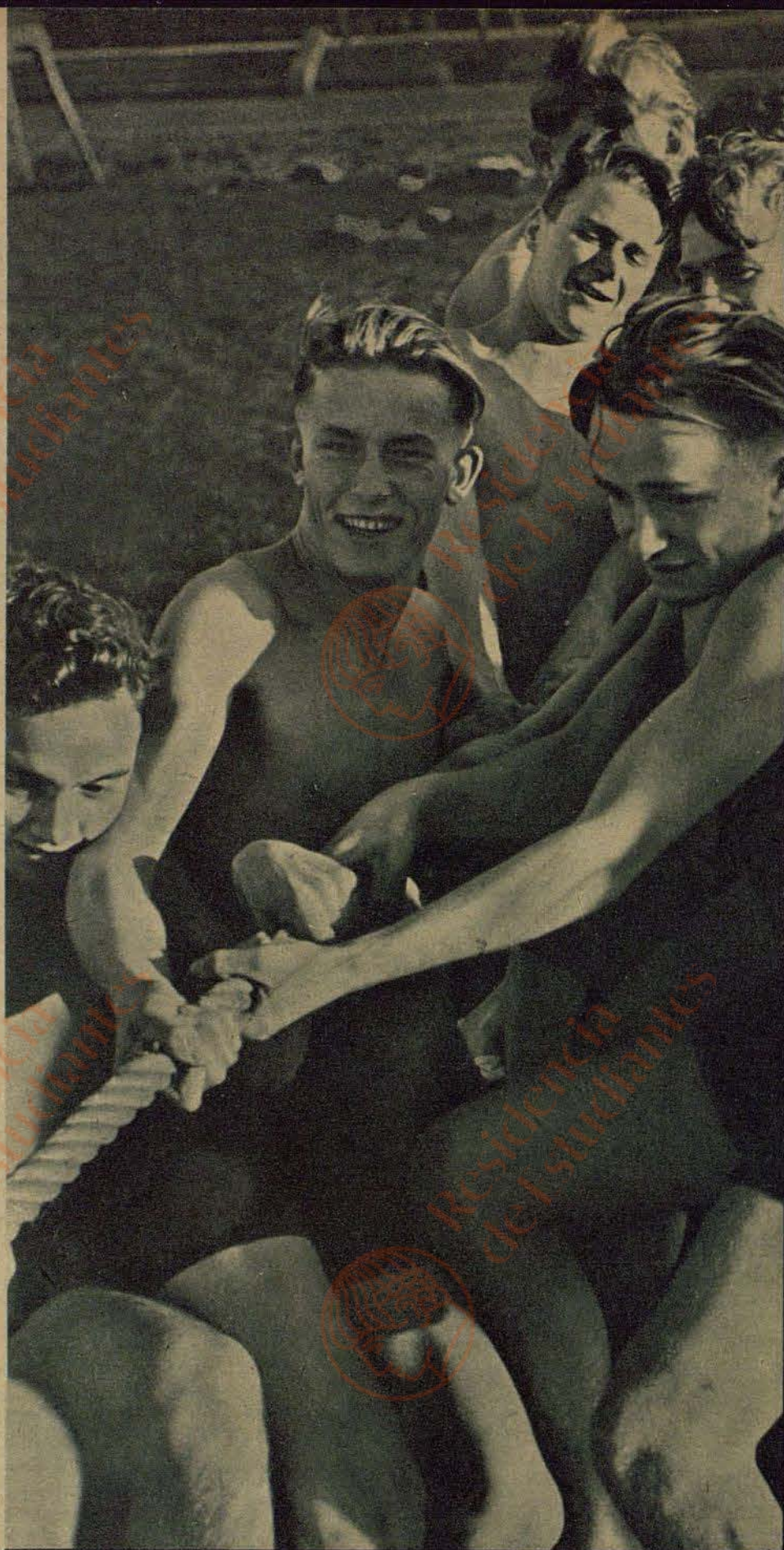
Еластичната организация въ формата на охранителни дивизии или брѣгови стражеви формации позволява добро сътрудничество при тия най-различни видове охранителни сѣдове. Награденитѣ съ Рицарския Кръстъ морски капитанъ Венигеръ загина като командиръ на една такава охранителна дивизия.

Ако тѣзи формации иматъ нѣкакъвъ недостатъкъ, той е, че тѣхната скоростъ не е винаги достатъчна за непосредствена охрана на флотата. Тукъ тѣ отстъпватъ мѣсто на разрушителитѣ, торпильоритѣ и бързоходнитѣ лодки. Но за подготовката на нѣкоя морска акция тѣ сж незаменими.

Презъ време на марша на тежкитѣ бойни единици празъ Канала броятъ на участващитѣ охранителни сѣдове бѣше много по-голѣмъ отъ тоя на бързитѣ кораби, които трѣбваше да охраняватъ непосредствено бойната ескадра. Тежката работа на минотърсачитѣ започна седмици преди това. Бѣха открити множество минни прегради, бѣха направени пробиви презъ тѣхъ или намѣрени заобиколни пѣтища. Патрулни лодки и преследвачи на подводници охраняваха марша. Борбата съ минитѣ и самолетитѣ причини загуби, но сѣщо и 13 неприятелски самолета бѣха свалени отъ охранителнитѣ формации.

Цельта, къмъ която минотърсачи, патрулни лодки и преследвачи на подводници се стремѣха бѣ постигната: осигуряване свободата на движение за собственитѣ морски сили въ крайбрѣжнитѣ води. Планомѣрното сътрудничество на всички служби по водата, въ въздуха и по суша доведе до образцово общо действие на флота, въздушни сили или охранителни формации, до единственъ по рода си успѣхъ въ историята на морската война.

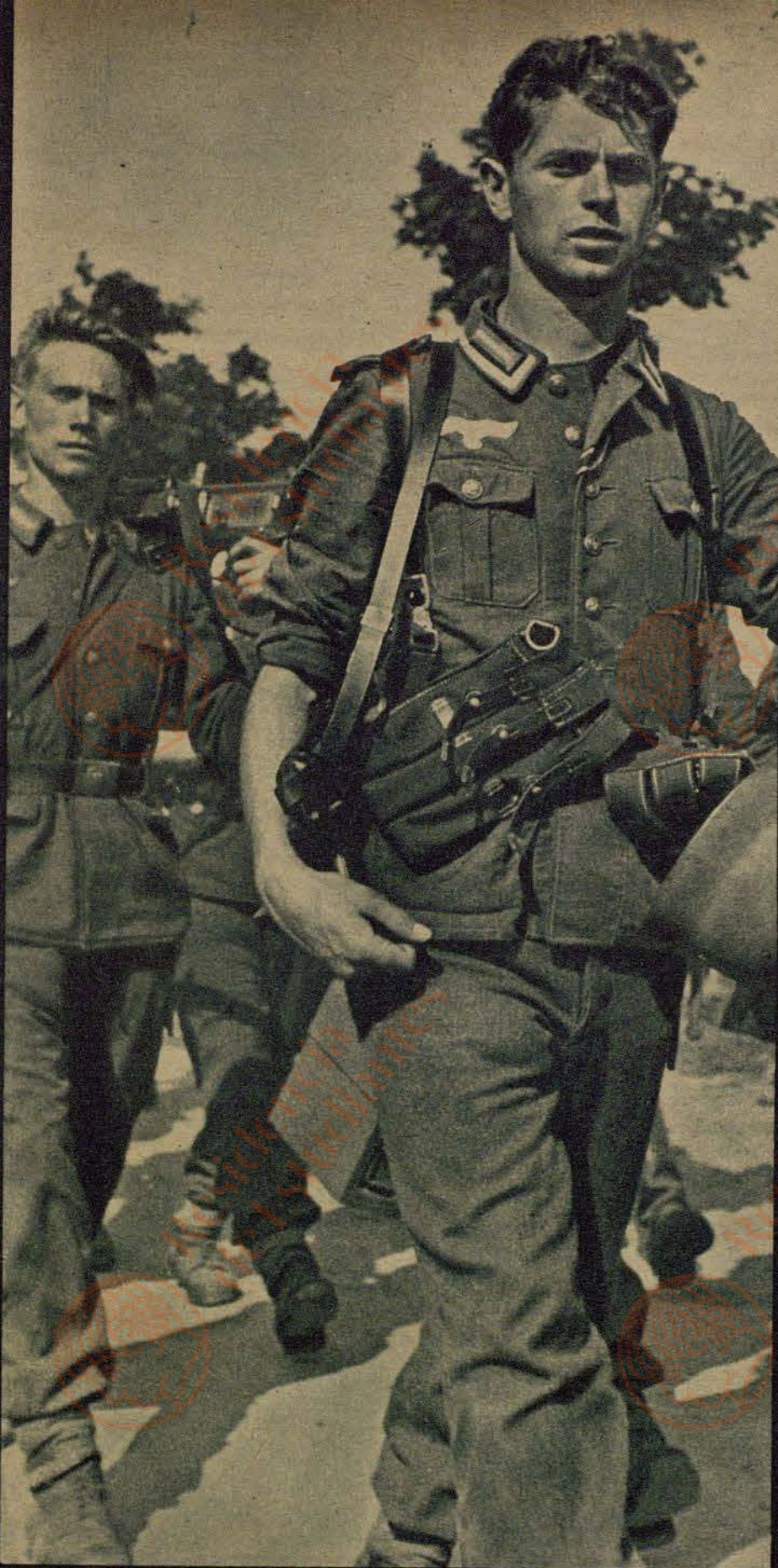
КРАЙ

ВЪ СПОРТА КАЛЕНИ ЗА ВОЕННА БОРБА. На разположение на младитѣ бѣдещи флотски офицери стоятъ обширни спортни плацове за закаляване тѣлото: тегленето на въже тренира всѣки мускулъ на тѣлото

Войниците въ синьо — мѣнятъ цвѣта си

Многогранностъ въ подготовката — това е основниятъ характеръ на германската войска. Той важи за тритѣ видове войски, както за войника така и за офицера. При германската военна marina, напр., всѣки морски офицеръ бива така подготвянъ, че може да командува пехотинско нападение, ако положението изисква това

НАПЪЛНО ВЪОРЪЖЕНИ КАТО ПЕХОТИНЦИ... младите запасни офицери кандидати се запознават основно и с този родъ оръжие

ТЪЯ СИГУРЕНЪ ВЪРХУ СЕДЛОТО... както на мостика при бурно море, — това иска учителя по езда. (снимката долу)

↑ ВЪНЪ ОТЪ ПЕХОТИНСКИ И КАВАЛЕРИЙСКИ ПОЗНАНИЯ... единъ морякъ трѣбва да умѣе да гребѣ въ лодка

НАЙ-ДОБРИТЪ СТАВАТЪ ОФИЦЕРИ... Условието за производство въ офицерски чинъ е проявяване на най-високи войнишки качества: тѣзи войници изъ орѣдата на зап. офиц. канд. сѫ наградени съ високи бойни отличия. ПР-снимки в. д. Бабзхайнъ.

сферата на действие на американските въздушни сили, един морски бой, който противникът нямаше охота да води на открито море. Вследствие на промененото съотношение на силите и благодарение на придобитите далекоотстоящи укрепени бази, център на японското морско военно ръководство се пренесе от самолетоносачите — върху възможността за пълното участие на цялата флота с поставената цел: «Упражняване на морското господство».

Импровизация става „център“

Срещу този класически и от пръв поглед ясен примър за образуване на океански център от страна на японската флота, условията за германската флота бяха отначало значително по-комплицирани. От една страна германската флота се видя изправена пред война в началото на своето новосъздаване. От друга страна — за нея бѣ важно упорито и целесъобразно да пренесе морската война от сравнително ограничените морски пространства (Северно море — Балтийско море) до далечните океански пространства Ледовитото море, Атлантика, Карибско море, Индийския океан, Сръдиземно море, Черно море).

Тѣзи две на пръв поглед тѣй противоречиви фактически положения обуславяха едно извънредно бързо и често промѣняне на методите и съ това затрудняваха малко школувания или съвсем не школувания в океанските проблеми наблюдател да си състави една ясна преценка за даденото военно-морско положение, за действията на германското оперативно ръководство както и на всички флотски единици. Накрай, съставянето на преценка най-малкото не бѣ улеснено от съзнателната въздържаност на главното командване на военната флота в оповестяване на текущите операции и тѣхните успѣхи. Възможно е това често пѣти да не е било от полза за участието и доверието на общественото мнение. Но това положение трѣбваше да се понася, за да не се даде възможност на противника да прозрѣ германските методи и вземаните мѣрки.

При планирането и новоизграждането на флотата на великогерманския Райхъ вниманието бѣ насочено върху една дееспособна флота за водене търговска война, чиято ядра трѣбваше да се състои от 35 000 тонни броненосци, 26 000 тонни броненосци и тежки кръстосвачи. На какви постижения би била способна една така съставена флота, — това доказаха при извънредно тежки обстоятелства: геройската борба на «Бисмарк» (— унищожението на най-големия броненосецъ в свѣта «Худъ» само за нѣколко минути и бѣгството на «Принсъ офъ Уелсъ», срещу това нечуваната устойчивост и сигурност в плаване на направения неспособен за движение «Бисмарк», —) това доказаха и успѣхите на тежките германски кръстосвачи «Графъ Шпее», «адмиралъ Шееръ», «Люцовъ», «адмиралъ Хиперъ» и «Принцъ Евгений» и 26 000 тонните броненосци «Шарнхорстъ» и «Гнайзенау».

Когато Британия започна войната, преди още да бѣ образуванъ този център на една бѣдеща германска флота, морското военно ръководство се видѣ изправено предъ едно извънредно сериозно положение: Ще може ли въ едно кѣсо време да се създаде новъ център — и какъвъ? Ще се успѣе ли, съ наличните по онова време сили, да се устои на очаквания мощен натискъ на противника върху тѣя безъ съмнение неблагоприятни при нападение изходни позиции («мо-

криятъ тригълникъ») и да се осигури поне свободата на Северно море? Ще може ли германската флота да бѣде освободена отъ тѣснотията на «мокрия тригълникъ», да се сдобие съ нови укрепени бази за свободно действие на създавания новъ центъръ и още въ самото начало на войната да облекчи сухоземния фронтъ чрезъ веднагащното ефикасно нападение на британското снабдително корабоплаване?

Тѣзи въпроси бѣха сериозни до смъртъ въ своето сѣдбоносно значение за изхода на войната; всички тѣ бѣха разрешени съ безпримѣрна фантазия, решителност, инициатива и бързина въ действието. Успѣхътъ бѣ възможенъ само благодарение на свѣтналично бързото и импровизирано образуване на центъръ, както и мѣстенето му при постоянното участие на всички разполагаеми сръдства за морска война и орѣжия, и на образцовото съвмѣстно действие на сухопътните и въздушни войски. Образуваните бѣха следните центрове: офанзивна минна война предъ английските източни крайбрежия съ всички подходящи и разполагаеми единици на военната морина. Офанзивна търговска война въ Северното море и Атлантика, Индийския и Тихия океани. Придобиване на нови укрепени бази, завладѣването на норвежките фиорди отъ военната морина, завладѣването на Атлантическия брѣгове отъ сухоземните и въздушни войски.

Междувременно бѣ образуванъ новъ центъръ въ подводната търговска война. Докато команданти като Принъ, Шенке, Ендрасъ водѣха само съ нѣколко подводни лодки смѣла и изнедаваще успѣшна подводна търговска война, болшинството отъ лодките бѣха на разположение за всестранна и грижлива подготовка и школовка на млади команданти и персоналъ и при непрестанното използване на ценна бойна опитност бѣ проведена една програма за строеж на подводници съ най-широкъ замахъ.

Същевременно по всички завзети брѣгове възникнаха дееспособни укрепени бази, абсолютно защитени срещу каквото и да било нападение. По тѣя начинъ, съ планомерно, далновидна и упорита работа се създаде въ подводната търговска война единъ смъртно опасенъ за противника центъръ на германското морско военно ръководство, който съ огледъ на оперативното си приложение, на строителната си програма, на своя радиусъ на действие, на високото ниво на подготовка на командния и останалъ персоналъ въ морашко и тактическо отношение, се оказа превъзходящъ надъ всички сръдства и усилия за отбрана отъ страна на противника. Съ това, тежките единици на германската флота изпълниха блѣстяще своята задача — прикритие и подготовка на премѣстване на центъра върху подводната война, — и сѣ вече съ развързани рѣце за други задачи. Нека си спомнимъ за шаховия ходъ при Брестъ презъ Канала въ Северното море за прикритие на северния ни флангъ и за заплаха на британо-американския морски път за Мурманскъ и Архангелскъ.

Комбинирано образуване на центъръ

Първата фаза на борбата въ Сръдиземноморското пространство ни дава единъ класически примѣръ за винаги успѣшното комбиниране на образуването на центъръ отъ силите на Осьта презъ настоящата война. На единъ боен театъръ отъ значително протежение (разстоянието Гибралтаръ—Бейрутъ е 960 морски мили или 1780 км.), водятъ не само всички родове орѣжия

войски (сухопътни части, морина и въздушни войски), но сѣщо и двамата партньори отъ Осьта, въ едно образцово сътрудничество.

Сръдиземното море, въпреки своята голѣмина, е едно силно поддѣлено mare clausum въ географическо и политическо отношение. Тукъ се съответно доносватъ и съединяватъ законите на океанското превъзможване на пространствата, на военно ръководство въ ограничени морски пространства, на модерното комбинирано сухоземно военно ръководство и сѣщевременно и на политиката. Съ това добиватъ особено решително военно-важно значение и ония видове орѣжия, които съвсемъ не можаха да бѣдатъ използвани въ огромните океански пространства, или пъкъ само при известни специални предпоставки: това сѣ разрушителитѣ, торпедните лодки, бързоходните лодки и преди всичко сухоземните самолети.

При влизането на Италия въ войната презъ 1940 г., британскиятъ планъ предвиждаше безогледното унищожение на флотата на разгромения имъ съюзникъ (Оранъ, Дакаръ), осигуряване на всѣка цена на връзката между намиращитѣ се въ британски рѣце изходи на затвореното Сръдиземноморско пространство съ помощта на британската флота и на «самолетоносача» Малта, който трѣбваше да образува ключа между Гибралтаръ и Александрия; разгонването и постепенното унищожение на италианската флота и въздушни войски; натискъ върху Гърция и Югославия, заплашване на Италия и откъмъ Адриатическо море, пресичане пътя на Германия къмъ румѣнския петролъ; натискъ върху Турция откъмъ Балканитѣ, презъ Критъ, Сирия, Иракъ и Иранъ; създаване на всѣка цена на връзка презъ Черно море съ Съветския съюзъ; настѣпване отъ Египетъ презъ Либия, Триполисъ до французска северна Африка; натискъ върху Испания, унищожаването на Италия, заключване обрѣча около Германия отъ Гибралтаръ до Съветския съюзъ.

На 24 мартъ 1941 година започна настѣплението на войските на силитѣ отъ Осьта въ Африка. Въвлѣченитѣ въ войната балкански държави бѣха унищожително бити отъ германската армия, Югославия и Гърция завзети. Критъ бѣ завладѣнъ, Егейското море затворено, спечелена бѣ една важна въздушна база въ източното Сръдиземно море. Турция запази неутралитетъ. Британската флота и въздушни войски (Малта) правѣха отчаяни усилия да спѣватъ германо-италианския подвозъ за Африка и да добиѣятъ морско и въздушно надмощие. Германски подводници се появиха въ Сръдиземно море, потопиха «Аркъ Роаялъ» и «Бархамъ», италиански бързоходни лодки торпилираха два броненосци въ пристанището на Александрия. Британското морско господство бѣ разклатено. Съ непрестанните тежки въздушни нападения отъ страна на германците и италианците върху Малта и елиминирането на този «самолетоносачъ», ключъ между Гибралтаръ и Александрия, бѣ разклатено британското господство по въздуха. Пращането на подкрепления въ Северна Африка бѣ осигурено отъ германската и италианска флота и въздушните имъ войски. Фелдмаршалъ Ромелъ следъ едно стратегическо отстъпление, мина въ втора победоносна контра-офанзива срещу офанзивата на 8-а британска армия. Охранявани съ силенъ конвой британски транспорти отъ Гибралтаръ и Александрия бѣха наново напълно разбити.

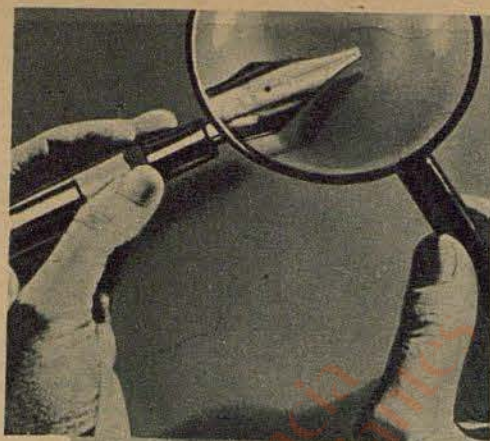
Съобразно законитѣ на океанската война, споредъ които океанските пространства никога не сѣ надвивани, а всѣкога отново трѣбва да бѣдатъ преодолявани, тѣзи успѣхи на Осьта не можаха да изяснятъ веднажъ за винаги положението. Значението имъ се

състоеше въ това, да отстраняватъ планираната британска флангова заплаха въ Сръдиземноморската област, като между това германската армия и нейните съюзници водѣха гигантската борба на източния фронтъ за да унищожатъ огромното въоръжение на болшевикитѣ и да се сдобиятъ съ ценни хранителни, рудни, въглищни и петролни бази за понататъшното водене на войната. Следователно, комбинираното образуване на центъръ въ Сръдиземноморската област имаше за задача да осуетява британските планове до тогава, докато общиятъ центъръ на Изтокъ извоюва решителните по своето значение цели. И двѣтѣ тѣя задачи успѣха.

Съ окупирането на французска северна Африка отъ британо-американските морски, въздушни и сухоземни войски и съ масираното настѣпление на силни британски части отъ Египетъ, борбата въ Сръдиземноморската областъ навѣтзе въ нова фаза. Това което Британия не успѣ сама да направи, трѣбва сега да бѣде опитано за втори пътъ съ помощта на САЩ, и съ участието на най-големите сръдства. Едно предсказване на развоя на трасираниятъ съ това военни операции не би отговаряло нито на сериозния характеръ на войната, нито на смисъла на настоящия прегледъ. За сега би могло да бѣде констатирано само това: нѣкакво решително смущаване на успѣшното образуване на центъръ на Изтокъ не е вече възможно. Опитътъ за унищожението на германо-италианските войскове части между Елъ-Аламейнъ и Киренайка пропадна. Очакваното действие върху Франция остана праздна надежда. Пропитото отъ чувство на отговорност германско държавно ръководство бѣ взело дори предъ видъ известни затруднения за военното ръководство въ стремѣжа си, да запази френско Мароко отъ войната. Противното на международните закони нападение отъ страна на САЩ, и Британия върху френска северна Африка получи своя ясенъ и магически отговоръ съ нанесения бързъ контра-ударъ.

Както и да се развиятъ въ подробности бойните действия въ Африка, не трѣбва да се забравя, че съ тѣхъ нашитѣ противници свързаха значителенъ новъ корабенъ тонажъ. Воденето на търговската война отъ германските подводници въ никакъвъ случай не е загубило своето значение и особено за въ бѣдеще ще се прояви чувствително като центъръ на воденето на морската война. Времето ще ни покаже, какъ нашитѣ противници ще се справятъ съ проблема за продоволствието презъ океана, безъ да се гледа на самия новъ боенъ театъръ, и накрай кой ще задържи инициативата въ рѣце, обаче не на думи, а на дѣла!

Едно трезво разглеждане на понятието — образуване на центъръ — ни учи: Колкото естествени и наложителни да сѣ основните идеи, които се пораждатъ отъ просторността на бойните театри, толкова многообразни сѣ проблемитѣ и мѣрките, които има да се разрешаватъ и взематъ, да се образуватъ центрове, които да водятъ къмъ целта. Главниятъ въпросъ се състои винаги въ това, да се различава необходимото отъ желаното и да се постигне сѣщевременно. Прочее, истинското образуване на центъръ изисква покрай фантазия и решителност, упорито прилежане и образцовъ организационенъ талантъ като може би най-висше изкуство на водене война, себеотрицание, способностъ за отказъ, — дори ако триумфътъ на противника за известно време изглежда непоносимъ, — за де се постигне военно-решителния успѣхъ, въ решителния моментъ, на решителния пунктъ и съ решителни сръдства.

Гладък и
блътящ

като коприна е върхът
на всяка писалка

Kaweco

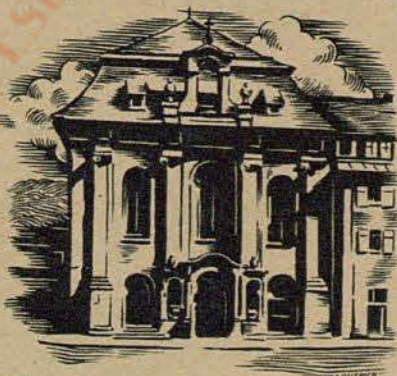
Поради това *Кавео* се хлъзга
леко „като перце“ по хартията

Съвременните прибори за писане Ви се показват
със удоволствие във всеки специален магазин

Щурмови бойни самолети
DORNIER
DO 217

СЪ МОТОРЪ ДВОЙНА ЗВЕЗДА, МОДЕЛЪ BMW 801

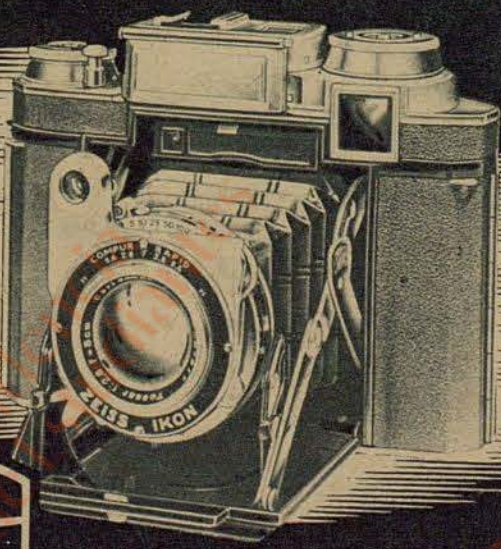
В тази манастирска постройка от края на 18 столетие се помещаваше от 1811 година насам кралската вюртембергска фабрика за пушки във Вюртемберг на Некар. Там бѣ на служба като майсторъ и Франц Андреас Маузеръ, баща на прочуитѣ се по-късно братя Вилхелмъ и Паулъ Маузеръ. Първиятъ им голѣмъ успѣхъ, който направи свѣтвно известно името Маузеръ, бѣ въвеждането на тѣхната конструкция пушки, на пехотната пушка М 71, като еднообразенъ типъ оружие въ германската армия презъ 1871 година. Този моделъ пушки, непрестанно подобряванъ отъ безотдихни изнаймѣвачи и преустроена въ магазинна пушка, стана въ 1884 година оружие на германския войникъ; понататъшното му развитие намѣри своето усъвършенствуване въ маузеровата пушка добила свѣтвна известностъ като моделъ 98, който и до днесъ — следъ повече отъ 40 години — остана неадминатъ въ своето

постижение. Ако и днесъ, както въ първата Свѣтвна война, маузеровата пушка моделъ 98 е вѣрниятъ другаръ на германския пехотинецъ въ пѣтя къмъ победата, то все пакъ напълно естествено е, че заводитѣ Маузеръ не сж се спрѣли при своитѣ първи успѣхи. Събраната въ десетки години опитностъ въ строежа на оружие и упоритото прилежание създаватъ оружия отъ най-модеренъ типъ въ конструкционното бюро на завода, подкрепено отъ една специална служба за съвременни изследвания въ оръжейното дѣло. Резултатътъ отъ това постоянно развитие сж автоматическитѣ оружия, които като оружия за сухоzemната войска, самолетитѣ и противосамолетната отбрана, при употреблението му въ войската, морината и въздушнитѣ войски ежедневно доказватъ отличнитѣ качества на маузеровото оружие въ борбата за бждещето на Европа.

MAUSER-WERKE AG.
OBERNDORF - NECKAR

*Super
Ikonta*

ZEISS IKON AG. DRESDEN

Хр. Г. Дановъ О. О. Д-во, София — бул. Царъ Освободителъ 6

Продължава на стр. 8

на бързо-подвижността на тяхните резерви върху вътрешно-европейския въртящ се диск. Тунис бѣ превърнатъ въ предна линия. Задъ нея стоеше подвижната защитна и нападателна система на южна Европа, който вследствие на спечеленото време можѣ да се подготви да издържи всѣко изпитание. Отъ това става ясно, защо Сталинъ се противопоставяше толкова дълго време на тази привидна програма за втори фронтъ и защо толкова недроговолно се съгласи да включи къмъ тази акция все по-мѣжната концентрация на войски за една нова офанзива. Това не му донесе никакво облекчение.

Нищо не се повтаря

Както въ източна Азия, така и въ Европа, САЩ. се намиратъ въ сѣщо положение: и на двата бойни театра действията сѣ разрешени отдавна, понеже както японцитѣ така и силитѣ отъ Осьта успѣха да превърнатъ своето военно господство въ съвършенна стратегическа, затворена въ себе си, пространствена единица, преди противникътъ да бѣ изобщо въ състояние да предприеме офанзива. Както източно-азиатската, така и европейската пространствена единица, които бѣха постигнати по този начинъ, изключватъ вътрешни кухни. Срещу това Япония и силитѣ отъ Осьта разполагатъ съ огромни земеделски области и сурови материали, тъй че сега времето, противно на положението презъ първата свѣтвна война, не работи за англо-американцитѣ, а — противъ тяхъ. Както Япония тъй и Германия, а съ нея и цѣ-

ла Европа, гледатъ съ спокойствие на прехраната, която се подобрява отъ година на година. Още презъ есенъта на 1942 год. тя е по-благприятна отъ пролѣтъта. Резултатитѣ отъ победитѣ на Изтокъ, обаче, ще се почувствуватъ едва презъ 1943 год.

Наложена разпокъсаностъ

Биткитѣ при Соломоновитѣ о-ви, както и заемаването на френска северна Африка показватъ по единъ и сѣщъ начинъ тежкото положение, въ което се намиратъ англо-американцитѣ. Както презъ 1941/42, тъй и сега ефикасното военно сътрудничество съ Съветитѣ е невъзможно. Отъ друга страна, обаче, американцитѣ ще трѣбва да разпрѣснатъ за въ бѣдаше силитѣ си по различни бойни театри. Ако американското главно командване реши напр. да опраздни Тихия океанъ до Хавайтѣ и се откаже отъ офанзивнитѣ акции въ малѣкъ стилъ тамъ, този отказъ би се отразилъ или на Австралия или на Индия, или на двата континента. Сѣщото важи и за разпокъсването на американскитѣ доставки въ различнитѣ краища на свѣта. Недавно това бѣ характеризирано отъ Уилки по слѣдния начинъ: «Галаптанто обещаниятъ потокъ отъ доставки отъ тази страна е трагично нищоженъ. Азъ видѣхъ единъ складъ (сигурно въ източна Азия — Б. Н.), който бѣ замисленъ като важенъ разпределителенъ центъръ за американски материали. Когато поискахъ да ми покажатъ складирани материали, видѣхъ че тѣ пълнѣха само една стая. Отъ тѣзи снабдителни пунктове, които не разполагатъ съ достатъчно материалъ, трѣбва да бѣдатъ снабдявани

ония, които се нуждаятъ отъ него, мѣста които понѣкога не знаятъ дали да се смѣятъ или да плачатъ когато пристигнатъ колетчетата съ материала. Ако Ви кажа копю малко бомбардировачи е получилъ Китай отъ насъ, Вие просто не бихте ми повѣрвали». (Сп. Таймъ, Нью-Йоркъ 2, ноемвр. 1942).

Отъ всичко това човѣкъ може да си състави ясна представа за развоя на настоящата война, за който обикновено се смѣта, че билъ необозримъ. Американското убеждение, че настоящата война била повторение на последната Свѣтвна война, противоречи на реалнитѣ факти на настоящето. Навремето американската мощъ бѣ противопоставена на неприятеля непосредствено въ неговия центъръ. Днесъ, тя е изтласкана, както въ Европа, така и въ източна Азия, на периферията. Морскитѣ и въздушнитѣ сили не сѣ въ състояние да решатъ поотдѣлно или заедно модерната война. Отъ 1940 год. насамъ предпоставитѣ за водене на война по суша срещу центъра на Европа не сѣществуватъ. Както офанзивата на Съветитѣ, тъй и офанзивнитѣ опити на англо-американскитѣ сили се ограничаватъ само по периферията. Не сѣ областитѣ Дакаръ, Алжиръ или Тобрукъ, които ще решатъ войната. Германско-италианската танкова армия съумѣ въ продължение на дълго време и съ участието на сравнително не голѣми сили да изтина англо-американската офанзива още по на изтокъ. Ето защо за европейското стратегическо положение не е отъ мѣрдавно значение, дали крѣгътъ около собствениѣ силиви ядра се е стѣснилъ, иномъ като континентътъ остава въ об-

щи линии неуязвимъ. А именно такъвъ е случаетъ.

Какво остава да се направи

Сѣщото важи за източна Азия, където японцитѣ имаха достатъчно време, да укрепятъ новозавзетитѣ бази, така че морскитѣ битки, които последваха по периферията на тази областъ, бѣха само едно постоянно кръвопускане за американската флота, безъ американцитѣ да бѣха въ състояние да нахлуятъ въ центъра на японската мощъ. Времето на експанзията, изпълваща огромни пространства, може да се смѣта за минало, както за нова Европа тъй и за източна Азия. Това не означава, че съюзенитѣ сили на новия редъ ще се откажатъ отъ офанзивна стратегия тамъ, където се яви възможностъ за това. То означава само, че концентрацията и вътрешното заздравяване, както и спойната срещу всѣка нападателна възможностъ отъ вънъ сѣ поставени на преденъ планъ.

Американскитѣ силиви комплекси не би могълъ да промѣни значително това фактическо положение. Стремѣжътъ за свѣтвно господство, проявяванъ отъ САЩ., се натъква, както въ Европа, така и въ източна Азия, на непреодолими прѣпятствия, за чието спомняване американското въоръжение не е достатъчно, още повече, че заплахата на всички морски пѣтища се увеличава постоянно. Ето защо, на американцитѣ не остава нищо друго, освенъ да задоволятъ своята алчностъ съ земи отъ собственитѣ си съюзници. Типиченъ примѣръ за това сѣ англо-американскитѣ противоречия, които сега спонтанно възникнаха въ северна Африка.

ВЕНТИЛИ ЗА СТОМАНЕНИ БУТИЛКИ

Пропускателни вентили — жглови вентили

за всички сгѣстени и втеченени газове,

като въглена киселина, кислородъ, азотъ, благородни газове, пресованъ въздухъ, водородъ

и амонякъ, ацетиленъ, хлоръ, фозгенъ, сѣрниста киселина, хлорметилъ

Специални модели за двигателенъ газъ, които задоволяватъ най-голѣмитѣ изисквания, за свѣтиленъ газъ, избистрящъ газъ, метанъ, пропанъ, бутанъ

KOHLENSÄURE-INDUSTRIE

AKTIENGESELLSCHAFT

ABTEILUNG VENTIL-FABRIK · BERLIN W 62

50 годишна практика

Отличната изработка и целесѣобразната конструкция гарантиратъ до най-висока степенъ сигурностъ и икономичностъ при всѣка употреба

„Сигналъ“ представя четирите деца — две момчета и две момичета:

ЕЛИНОРЪ Първа бива изненадана от апарата в гардеоба Елиноръ. В очакване, тя гледа през отворената врата в гимнастическата зала, тъй като всеки час по гимнастика се правят упражнения на различен уред. Това изглежда я плаши — Или може би само така изглежда?

РОЛАНДЪ Съвсем в ляво седи на пейката Роландъ. Това будно момче изглежда не си създава особени грижи по това което го очаква. Един от най-силните между своите връстници, той очаква с спокойствието на силния това което иде

УЛА Ула се е бързо преоблещла и сега седи спокойна и внимателна на мястото си. Тя не приказва много и изобщо прави впечатление на въздържана, но без да издава боязнь. Девизът ѝ изглежда гласи: „Изчакай!“

ПЕТЪРЪ На най-крайния кът на пейката седи Петъръ. Той плаче, но никой не знае защо. Дали е твърдоглав, обиден, засегнат, или пък е страховит? Да не би да се смущава от обстановката, или пък е дете, което винаги създава трудности? Може би през време на играта ще забрави болката си

ТЕМПЕРАМЕНТИ НА ГИМНАСТИЧЕСКИ УРЕДИ

ПСИХОЛОГИЧЕСКИ СТУДИИ СЪ ФОТО-АПАРАТЪ

В училището по гимнастика за най-малките на един голем германски град, „Сигналъ“ наблюдава редица деца и вижда, какъ при еднакви условия и при едни и същи задачи се проявяват още на тази възраст различните характерни и темпераментни наклонности. Ние посочваме четири особено изразителни типове — през време на едно и също упражнение

ЕЛИНОРЪ НА ПЪРЗАЛКАТА За такива малки създания, които нямат дори школната възраст, едно подобно плъзгане по гладката дъска е вече значително изпитание на смелост. Елиноръ издържа това изпитание с усмивка и видимо удоволствие. Момчето може да познае тук детето от гардероба, което боязливо се оглеждаше

НА СТЕННАТА СЪЛБА Докато пързалката изискваше само смелост, тази сълба изисква сила и сръчност. Елиноръ притежава и двете, така че упражнението не ѝ създава трудност. От най-горното стъпало тя весело маха на другите. — Този импулсивен жест издава нейната весела и любезна характерна склонност

ВЪРХУ ГОЛЕМАТА ТОПКА Третото упражнение, без да се държи, за нещо, да пази равновесие върху кръглата топка, изисква особена сръчност. Макаръ че това упражнение е най-трудното, тя не загубва нищо от своето чувство на безгрижност и удоволствие. Тя има хумор, смее се надъ неуспехите си и съумява да бъде весела и въ затрудненията. Това е от голямо значение въ живота

РОЛАНДЪ

На пързалката Роландъ не проявяваше никаква особена смелост. При спущането, той се държи за перилата с две ръце и се опита да „удря спирачка“. Какво другите ще намятат, му е съвсем безразлично. На стенната стълба — Роландъ изкачи само две стъпала. Той не притежава честолюбие, което да го отведе по-нависоко, и тази работа въобще не му прави удоволствие. При балансирането върху топката се явява нещо изненадващо. Иначе флегматичният Роландъ се опитва тук да се задържи с всички средства — оживено направлява ръцете си във въздуха. На всеки случай той отдава малко значение на едно грациозно държане. Но той се задържа на мястото си. Това е главното в живота

УЛА

На пързалката, тя следва сериозно, почти напрегнато, поставената задача. Тя се концентрира изцяло върху упражнението и съумява да сподви лекото вътрешно неспокойствие. И предъ стенната стълба тя не се държи по-иначе. Тя е вече горе и гледа очудено другите, които не извършват упражнението тъй лесно, както нея. Едва върху топката — последната от поставените й задачи, тя издава вътрешното си напрежение в едно държане, като че танцува. И ето че тя издава тайната си: Ула, прикрива задъ тъзи хладни жестове едно палеще честолюбие, което само по себе си не й осигурява постижението, но явно е, че я прави да копнее за успеха!

ПЕТЪРЪ

Пързалката го пренася с ужас. Той се япичва здраво и реве: „Немога“. На стенната стълба създава смътит трудности. Той отхвърля предлаганата помощ, уговарянията смъщо не помагат, а заплашванията не го смущават. Но следъ това — на топката става чудото. Той снача върху топката, безпомощно се клатушка на вси страни и пада на земята — и се смее. Той опитва още веднажъ и още веднажъ и за мигъ всичко е ясно: тъкмо падането му прави удоволствие. Значи Петъръ не е нито боленъ, нито страхливъ. Той е просто твърдоглавъ и прави само това, което намира за добре. Възможно е, че поради това той ще има някога трудности в живота. Но той ще си пробие пътъ защото едно е положително: неговото твърдоглавие е в редъ.

„ПРОСТОТА, КРАСОТА, ОРИГИНАЛНОСТ И ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ доведени до свършени хармония...“ гласи оценката на един прочут германски архитект за средновековния дворец Мариенбург в западна Прусия. Матовареният с възобновителни работи на тази стара величествена постройка на германския орденъ говори следъ това за „красотата на съотношенията, за смелите сводове на обширните зали, за оригиналността на фасадата

на главната постройка на двореца“ и заявява, че човекъ би дирилъ напразно подобна хармония другаде. Построена на времето за разпространяване на християнството на изтокъ, тази благородна творба на средновековната архитектура става центъръ на държавния животъ в областта. Този бургъ, който е билъ построенъ презъ 1280 год. на стръмния бръгъ на р. Ногатъ, билъ разрушенъ презъ войните срещу Польша; възстановяването му започнало следъ осво-

бождането на Прусия отъ Наполеоновото господство презъ третото десетилетие на миналия векъ. На снимката се вижда разположения на източната страна на двореца, близо до изнопа, хоръ на конвентската църква с 8 метра високата релефна икона на Мадоната. Тази статуя на покровителната Мадона, поставена предъ златната мозайка на нишата, обгръща с погледа си земята, която на времето сж били владѣни отъ германските рицари

1

1 **ТОВА ИЗКУСТВО ТРЪБВА ДА СЕ НАУЧИ.** Филмовата артистка Моника Бургъ, която в един филм тръбва да бъде представителка на козметичното изкуство, взема уроци от една майсторка от този бранш

На екрана и въ живота

Една филмова звезда се учи да прави маникюр

4 **ПРАКТИЧЕСКИ ОПИТЪ.** Майсторката е твърде доволна

5 **ВНИМАНИЕ! СНИМАНЕ!** Моника изправена предъ вещитъ очи на публиката

4

2

2 **БАКШИШЪ.** Въпросътъ се разрешава сръчно и любезно, както изисква всекидневниятъ животъ

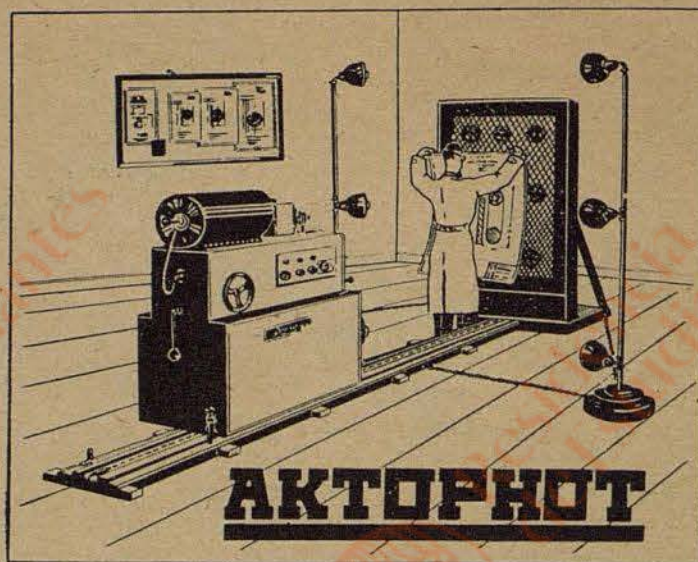
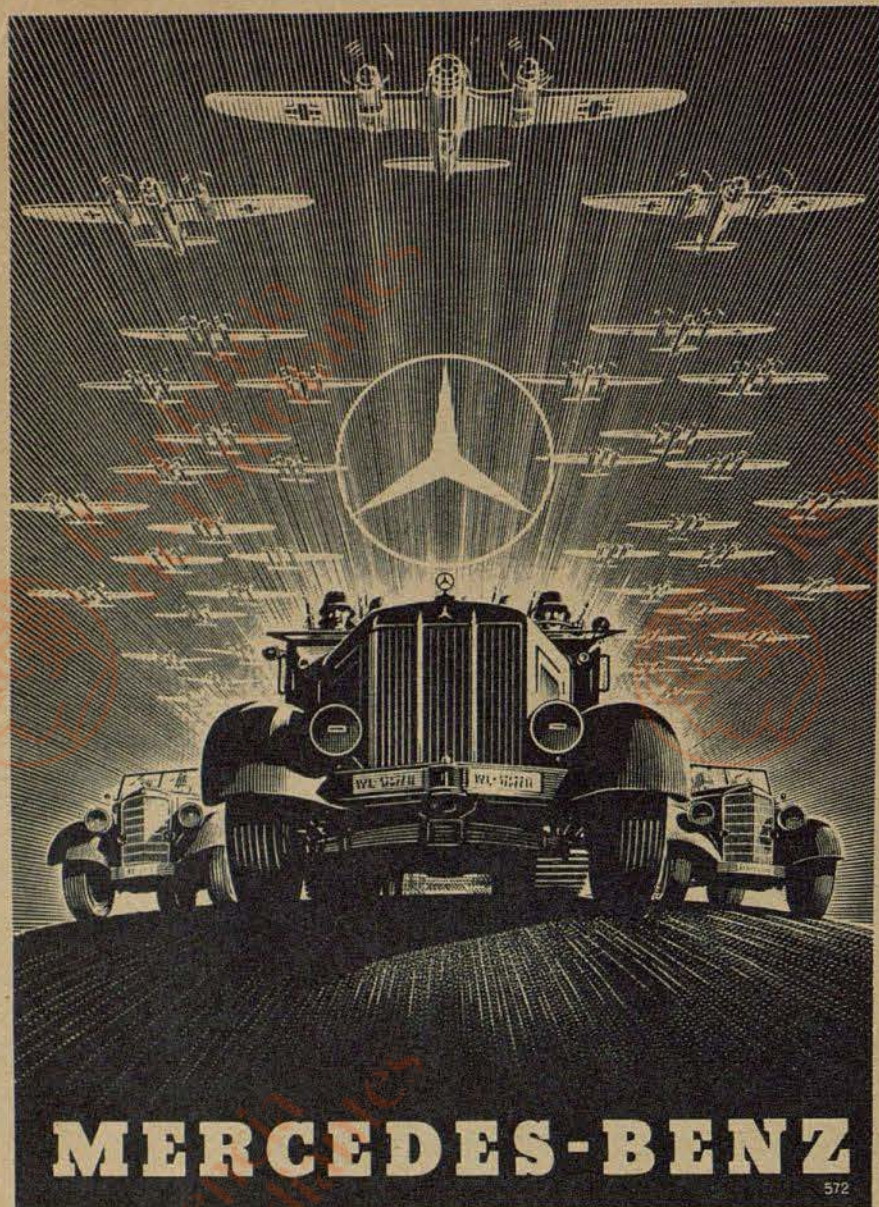
3 **„ВНИМАНИЕ, СТИПЦА!“** Моника Бургъ упражнява тайния знакъ, който се дава на колегитъ за клиентки, които нѣматъ обичай да даватъ бакшишъ

5

3

Апарати за преснемане на важни документи за съхраняването им срещу въздушни нападения

Прескициране, по мърка, на разни карти и конструкционни планове

VEREINIGTE PHOTOKOPIER-APPARATE K.-G.
HAMBURG Dr. BOGER BERLIN

Въ цѣла Европа е известна

КАЗАНА

Въ цѣла Европа се цени

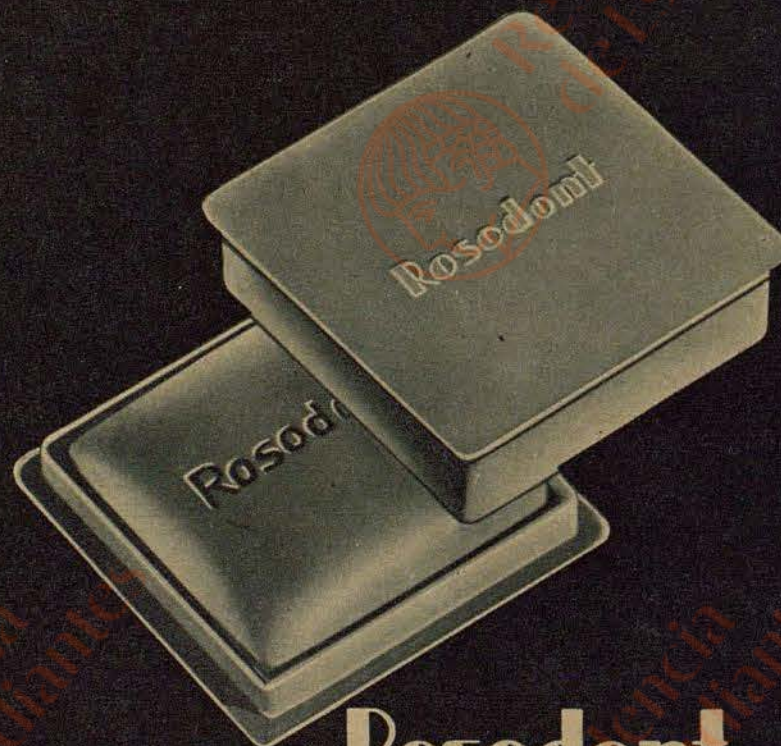
КАЗАНА

**КАЗАНА
ДУЛМИНЪ
ПЕРИ**

и всички други произведения КАЗАНА дължат своята голѣма популярностъ изключително на винаги високото качество. Името е гаранция за доброкачествеността. Ето защо КАЗАНА има постоянно успѣхъ

Chemikalien u. Medikamente A. G.
Sofia

В О Н Н

БЕРГМАНОВА ТЪВРДА ПАСТА ЗА ЗЪБИ

**германски висококачественъ
продуктъ опакованъ
въ германски материалъ**

A. H. A. BERGMANN, WALDHEIM (SA.)

АНВВ

Въ мирно време още, нормирането бѣ цененъ помощникъ въ борбата срещу недостига отъ сурови материали. Въ време на война то става вече едва ли не съюзникъ, тъй като нормирането помага да пестимъ: материали, работни сили и енергия.

Генералъ „Нормиране“

Преди около 30 години построяването на телефонна мрежа въ столицата на нѣкоя европейска страна можеше да се сравни съ обзидането на единъ блѣтъ. Това бѣ така, макаръ че въ всѣки градъ бѣха уреждани импозантни свѣтови изложения, които демонстрираха напредъка на новата техника и волята за по-добър и по-щастливъ животъ.

Вѣрно е, че телефонните връзки бѣха подъ надзора на държавата, но тя позволяваше на 25 различни телефонни фабрики да снабдяватъ гражданитѣ съ 150 различни апарата; отъ тѣхъ нѣкои бѣха добри, а други лоши. Много производители на лоши телефони трѣбваше да затворятъ следъ известно време фабрицитѣ си. Но тѣхните апа-

ХЕНРИХЪ ШЕХТЕРЛЕ, шеф-конструкторъ на кралското фабрикационно бюро Шпандау презъ първата Свѣтова война, застъпваше енергически нормирането и отъ тогѣа стана основателъ на „германския комитетъ по нормирането“, работата на който служеше за ука-

рати останаха и за тѣхъ не можеше да се намѣрятъ необходими резервни части, когато се повредѣха. Това доведе до хаосъ въ телефонните съобщения, телефонътъ не можеше да изпълни своето предназначение и много сдѣлки, които трѣбваше да бждатъ сключени спѣшно, изобщо не се сключваха.

Градътъ съ тия телефонни апарати приличаше на онѣя малки градчета и селца по свѣта, които имаха пожарогасителни маркучи отъ най-различни фабрики и при пожаръ не можеха да ги съединятъ понеже винтоветѣ бѣха отъ най-различна голѣмина. Тѣзи телефонни апарати и пожарогасителни маркучи сж символъ за тѣсногрудieto на едно стопанство, което въ своеволието на своето производство не се ръководѣше отъ никаква норма.

Първата Свѣтова война даде потика...

Разнообразието на употребяванитѣ въ практическия животъ модели и липсата на нормирано стопанство създадоха голѣми мъжнотии още въ

първата Свѣтова война. Тогѣа се случваше често, че носилкитѣ не можеха да се внесатъ въ болничната кола, поради това, че имаха други размѣри и раненитѣ не можеха да бждатъ пренесени своевременно до лазарета. Случваше се, че нѣкой камионъ оставаше посрѣдъ пътя, само защото не можеше да се намѣри подходяща гума или винтъ за мотора. Въ негова близостъ лежаха разрушени коли, отъ които можеше да се вземе резервна частъ, ако навремето имаше нормирани машинни части.

Единъ германски лѣкарь, който презъ първата Свѣтова война билъ потресенъ отъ тази бъркотия, започна да обмисля следъ сключването на мира възможноститѣ за нормиране на лѣкарскитѣ инструменти, за да се избѣгнатъ онѣя мъжнотии при даване на лѣкарска помощ, които се дължатъ на различнитѣ конструкции на апаратитѣ и на излишнитѣ различия въ болничнитѣ инсталации. По-късно този лѣкарь игра важна роля въ нормиране на болничното дѣло въ Германия. Съ това той продължи дѣлото на малко известния Хайнрихъ Шехтерле, който въ началото на Свѣтовната война повдигна пръвъ този въпросъ.

Шехтерле, неизвестенъ войникъ отъ фронта, бѣ започналъ първоначално като шлосеръ и чрезъ самообразование бѣ станалъ добъръ машиненъ строителъ. Въ 1915 год. 29 годишниятъ Шехтерле билъ взетъ отъ фронта и поставенъ на чело на „Кралското Фабрикационно Бюро“ въ Шпандау. Той е роденъ въ Швабия, родината на астронома Йоханесъ Кеплеръ, на стопановеда Фридрихъ Листъ и на естествоизпитателя Робертъ Майеръ. И както Кеплеръ учеше за реда и хармонията въ движението на планетитѣ, както Листъ се борѣше за смислена организация на европейскитѣ желѣзопѣтни съобщения и както Робертъ Майеръ се борѣше за единство въ многовидността на силитѣ, така и Шехтерле проповѣдаваше идеята за планомеренъ редъ въ строежа на машини, инструменти и оружия. Той искаше да победи хаоса и да нормира всичко, което подлежеше на нормиране. Нормирането трѣбваше да проникне въ цѣлата техника и стопанство, за да се сложи край на изразходването на излишни сили и срдства, да се попречи на излишното многообразие въ фабрикацията и да се създаде по възможность унифициранъ и вътрешно съгласуванъ редъ въ рамкитѣ на дадени производства.

... но идеята за нормиране е много по-стара

Идеята за техническо нормиране е престара. Още първитѣ инженери и строители въ стария Египетъ сж нор-

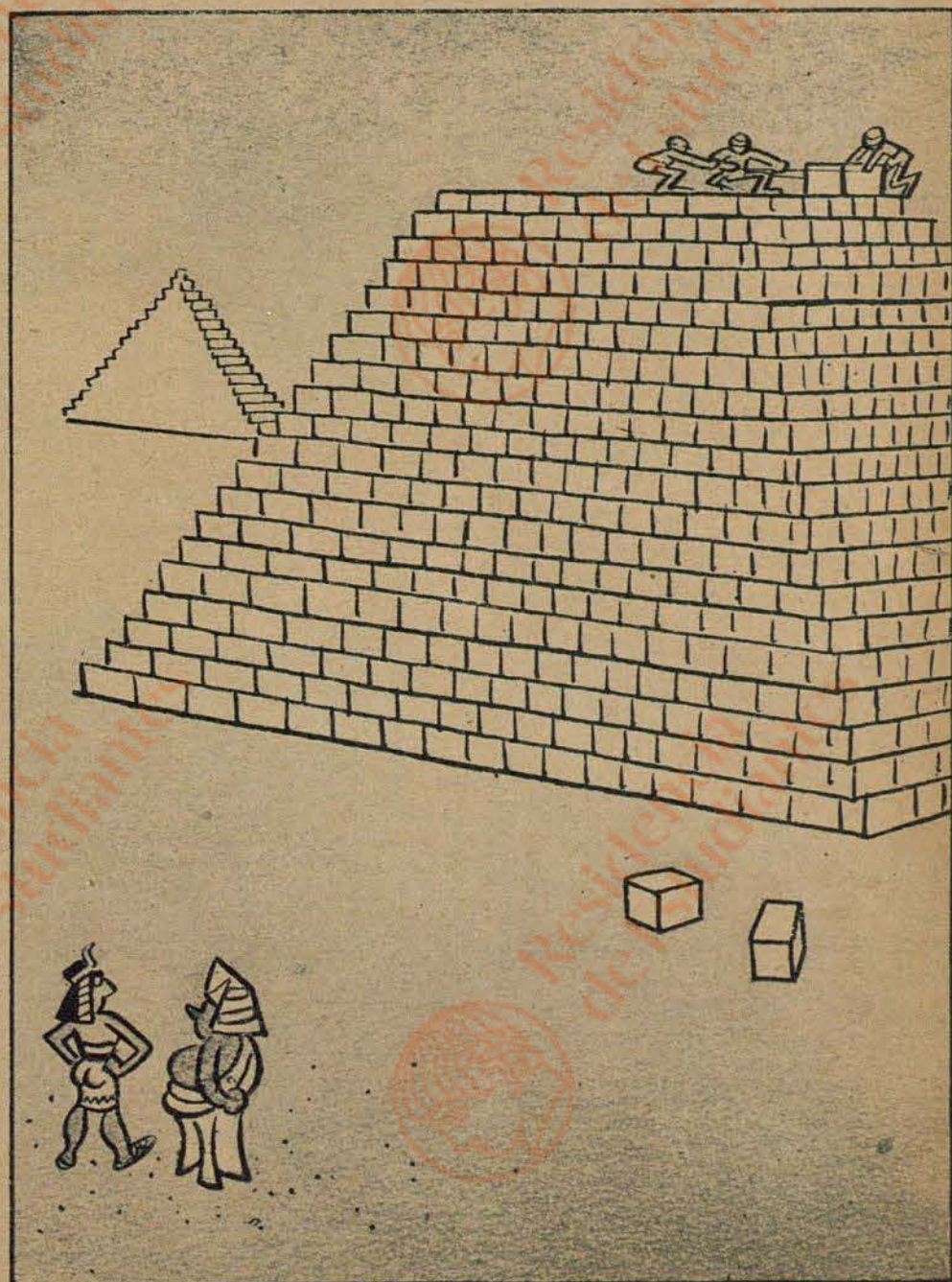
НОРМИРАНЕ — ЕДНА СТАРА ВИАГИ ЗА ПАЗВАЩА ЗНАЧЕНИТО СИ ИДЕЯ. Още старитѣ египтяни бѣха нормирали тухлитѣ за строежъ на своитѣ къщи и пирамиди: тѣ бѣха съ размѣри 10 · 20 · 41 сантиметра

мирали. Тѣ сж работѣли напр. съ зидарски тухли, които имали опредѣлени размѣри: 10 см. височина, 20 см. ширина и 41 см. дължина. Съ тази тухла тѣ сж строели къщи, палати и храмове. По този начинъ тѣ сж били въ състояние да използватъ веднажъ установенитѣ форми, да размѣнятъ отдѣлни тухли, да съединяватъ стени. Сжщо и строителитѣ отъ стария Римъ сж нормирали. Трѣбитѣ на прочутитѣ римски водопроводи сж били нормирани. Най-употрѣбямата трѣба е имала диаметръ 95 мм. Трѣбитѣ сж подходжали една за друга: тѣ прилепвали плтно и повреденитѣ трѣби били замѣняни лесно.

Въ областта на съобщенията венецианцитѣ дадоха първия примѣръ на нормиране. Въ началото на 15-тия вѣкъ тѣхната република се намираше на върха на своята мощъ. Силна флота осигуряваше търговията и съобщенията. При нейния строежъ трѣбвало да се пестятъ пари, материали и време. Това тѣ постигнали презъ нормиране. Корабитѣ били построени типово и много единични части били нормирани и замѣними. Имало е напр. типови мачти и кормилни колела.

По-къснитѣ вѣкове не държаха за модернизирането, и когато техниката започна да преобразява лика на земята, политиката не рѣдко и пречеше. Въ източна Европа влаковетѣ се движатъ по релси, различни отъ тия въ западна Европа. Така напр. германскитѣ войски положиха нечовѣшки усилия да промѣнятъ ширината на релситѣ въ съветскитѣ области и да я изравнятъ съ европейската. Сжщо и Испания, която принадлежи къмъ европейската стопанска областъ има специална ширина на желѣзнитѣ си пѣтища, обстоятелство, което особено затруднява стопанскитѣ съобщения между Иберийския полуостровъ и останалитѣ европейски страни. Една отъ най-главнитѣ стопански задачи на Испания днесъ е да нормира своитѣ релси и да възприеме много норми въ строежа на локомотиви и вагони, за да може безпрепятствено да включи своята ж. п. мрежа въ организма на европейскитѣ съобщения.

Има европейски държави, въ които могатъ да се наброятъ не по-малко отъ 994 840 различни видове брадаи или 36 845 видова и цѣтѣве мъжки шапки, като се знае обаче, че 90%

от мъжете купуват 7 вида шапки от 10 цента.

На работа

През 1938 год. в Берлин се състоя конгресът за международното нормиране. Около 260 чуждестранни делегати размениха мисли и опитност с германските специалисти. Войната прекъсна тази мирна обща работа на народите, но процеса на нормирането продължава във всички страни. Интересно е да се знае как работи комитетът по нормирането и как се идва изобщо до решението даден предмет да се произвежда във бждаше само по предварително установени и приети мерки?

За отговора на този въпрос нека се върнем към примера с 994840-те брадви. По начало е ясно, че при този уред който има чисто практическо предназначение модата или капризът не бива да влияят, че неговата форма трябва да се определи само от целта на неговото предназначение. Този уред трябва да е съгласуван с ржката и естественият функции на организма. Във това направление сж направени проучвания. Въз основа на тях сж направени предложения за произвеждането на типов уред. Резултатът от изследването важат не само за нормирането на

ЛИПСАТА НА НОРМИРАНЕ ОСУЩЕСТВЯВА ПОМОЩТА. Преди нормирането на пожарогасителните куплунги само в Германия имаше над 50 различни съединители. Всяка пожарна команда имаше свой собствен куплунг. Когато при нкой голъм пожар се събираха нколко пожарни команди, често пкти задружната работа биваше невъзможна поради това, че маркучите не можеха да бждат свързани един с друг. Днес вече има само нколко вида пожарогасителен куплунг

счивото, но и за усъвършенстването на по-целесъобразен трудов метод, както и за конструкцията на машините за неговото производство.

Тухлата на египтяните е предшественик на днешните нормирани тухли. По настоящем тухлит, жезлит подпори и много др. сж отдавна нормирани, както и нкои материали за строежа на постройки, като прозрачни стъкла, дски, цемент, варови камъни и др. Нормирани сж сжщо формите и размерите на още много други произведения: прозорци, врати, шкафове, цигли, фаянсови плочи, стъпала, дюшета, тапети, греди, части за печки и камини, витла и автомобилни гуми, хартията и моливния графит, контактни и електрически крушки, предпазители и пожарогасителни маркучи, строителните материали за къщи и улици, материалите за строеж и конструкции, бутилките и филмите, тенджерите и плочите на готварските печки, консервените кутии и локомотивните части, автомобилите и гръмоотводите, медицинските апарати, земеделските машини, бурмите и винтовете. Във Германия има над 7 000 изработени норми, от които 1450 сж задължителни. Тези норми сж ненарушими. И въ другите страни е така.

Дълъг и труден път, съпроводен с жертви и разочарования, води от първата бензинова кола до днешната моторизирана армия. Чудото на германското въоръжение и моторизирането на германската армия сж предимно резултат на нормирането. Множеството типове на автомобили и камиони, на моторизирани оръжия и болнични коли бж замънено с малък брой отбрани типове. А и въ тях голъм брой единични части сж нормирани и размерними. Шасито на един автомобил напр. се състои от 5310 части, 23% от тях, значи

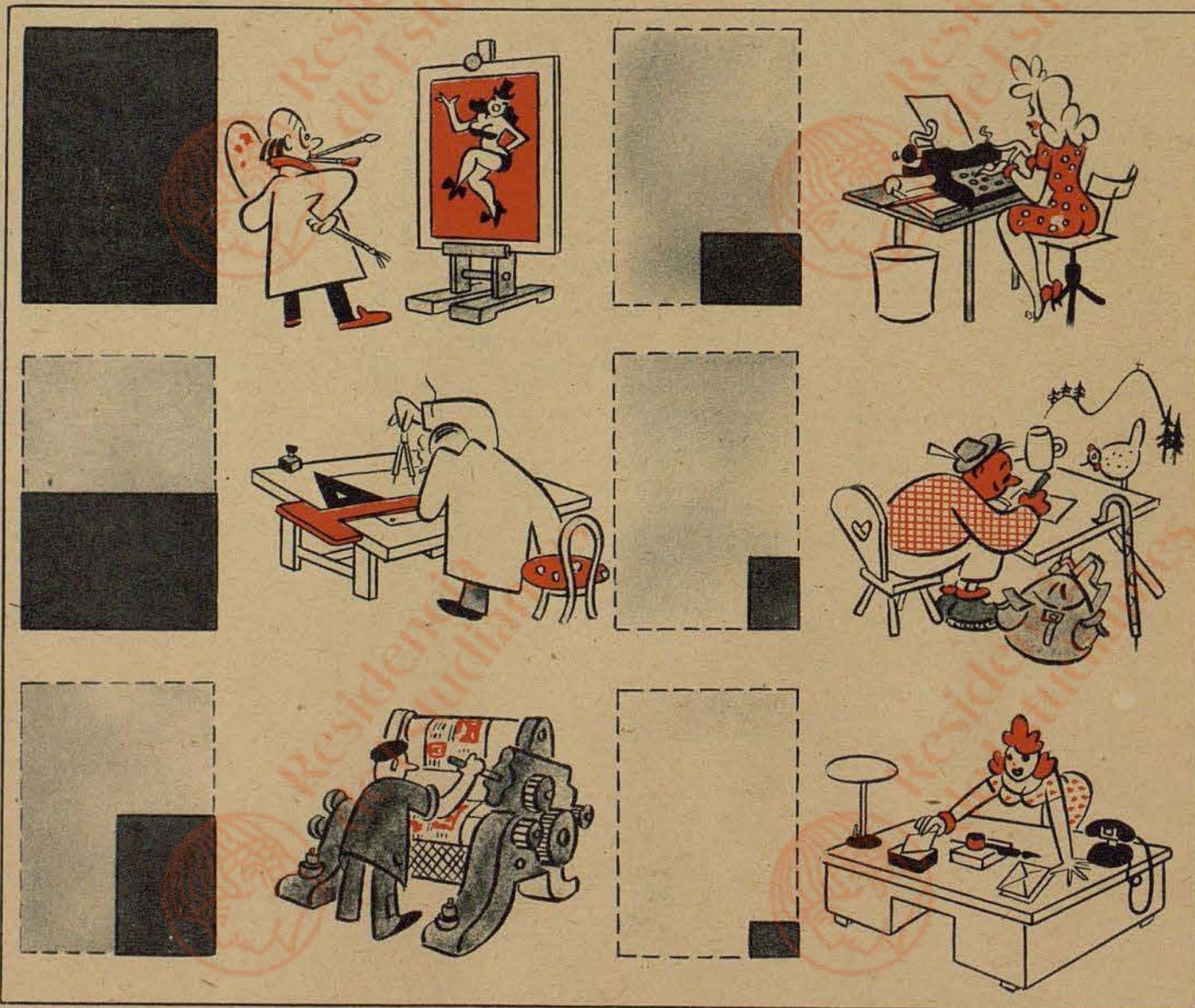
1236 части, сж нормирани. По този начин те могат да бждат произведени масово и по-евтино.

Вместо своеволие — добротворство

Днес срещу намирането не се правят сериозни възражения; дори и ония консервативни индивидуалисти, които твърдят, че нерентабилното производство може да се поддържа само сж задоволяването на различните вкусове, трябва да признаят, че стопанските предимства от нормирането на типове сж много по-големи, отколкото недостатъците, които може да се явят въ резултат на това.

Войнишката каска е символ на нормирането въ армията. Нейните размери и нейната форма, методите на нейното производство, необходимите за него машини, а сжщо и материалите сж избрани и определени след дълги проучвания, така щото тя се произвежда с минимум материал и време и е отлична защита за войника. Обстоятелството, че каските сж нормирани, съвсем не значи, че и шапките на мъжете и жените трябва да се нормират. Никой разумен човек не би посмъл да иска унифициране на личния живот. Все пак въ фабрикацията на мъжки шапки трябва да се отстрани онова разнообразие, което води до голъми производствени разходи и стопански загуби за производител, търговец и купувач.

Нколко специалисти по нормирането дават този и други примери, за да покажат, че около 25% от изразходваните труд въ фабриките се дължи на това излишно разнообразие въ голъмините, видовете и моделите. Спестяванията въ складовете сжщо биха били голъми. Преди известно време въ Германия общата стойност на складовете бж изчислена на 30 милиарда марки и бж изтъкнато, че при

НАЙ-ИКОНОМИЧНИЯТ ФОРМАТ ХАРТИЯ. По-малки еднообразни формати чрез просто изръзване — без остъпки, това е особеното преимущество на нормирания формат. Независимо от това, те сж красиви, тъй като...

провеждане на нормите ще се получи едно намаление на складовете на 20 мил. марки.

Към тези значителни суми трябва да се прибавят чувствително понижените производствени разходи на нормираните предмети и спестяването на производствените материали.

Нормирането на водометите в Германия доведе до следните спестявания в една година: 1,400 000 кгр. месинг, 30 000 кгр. никел, 30 800 кгр. ново сребро. Преди нормирането на консервните кутии в Германия се срещаха най-различни видове. Така напр. имаше над 100 вида кутии за крем за обувки и за подова смазка. При производството на тези кутии суровия материал не можеше да се използва добре и вън от това купувачът бѣ маменъ съ фантастичните форми на кутиите за сметка на съдържанието. Сега Германия има само 6 вида кутии за крем за обувки. При тяхното производство се спестява годишно 2500 тона опаковачен материал. При консервните кутии се спестяват годишно 35 хил. тона. Съ типизирането на винтовете германските консуматори спестяват годишно 2 мил. марки. А народното стопанство спестява 4300 тона стомана. Съ това количество могат да се построят 6 подводници.

Нормирането спестява също времето за поправка на повредени машини. Германските железници можаха след провеждането на нормирането на най-важните локомотивни части да намалят срѣдното време на поправки от 100 на 16 дена. Въ строежа на търговски кораби напр. сж нормирани много електрически части. След провеждане на това нормиране броят на работниците в електро-работилницата на параходната линия Хамбург—Америка бѣ намаленъ на половина. Въ същото време бѣха построени три пъти повече електрически инсталации на

борда. Преди известно време въ Германия бѣха нормирани така наречените административни сметки. Единъ голѣмъ заводъ напр. трѣбва да прави дневно 10 000 подобни сметки. Нормираната сметка опростява работата, преписването и врѣчането. Бѣ установено, че при всяка сметка се спестяват две минути. Това означава за приведения въ примѣра заводъ 100 000 работни часа на година.

Насищна нужда за нова Европа

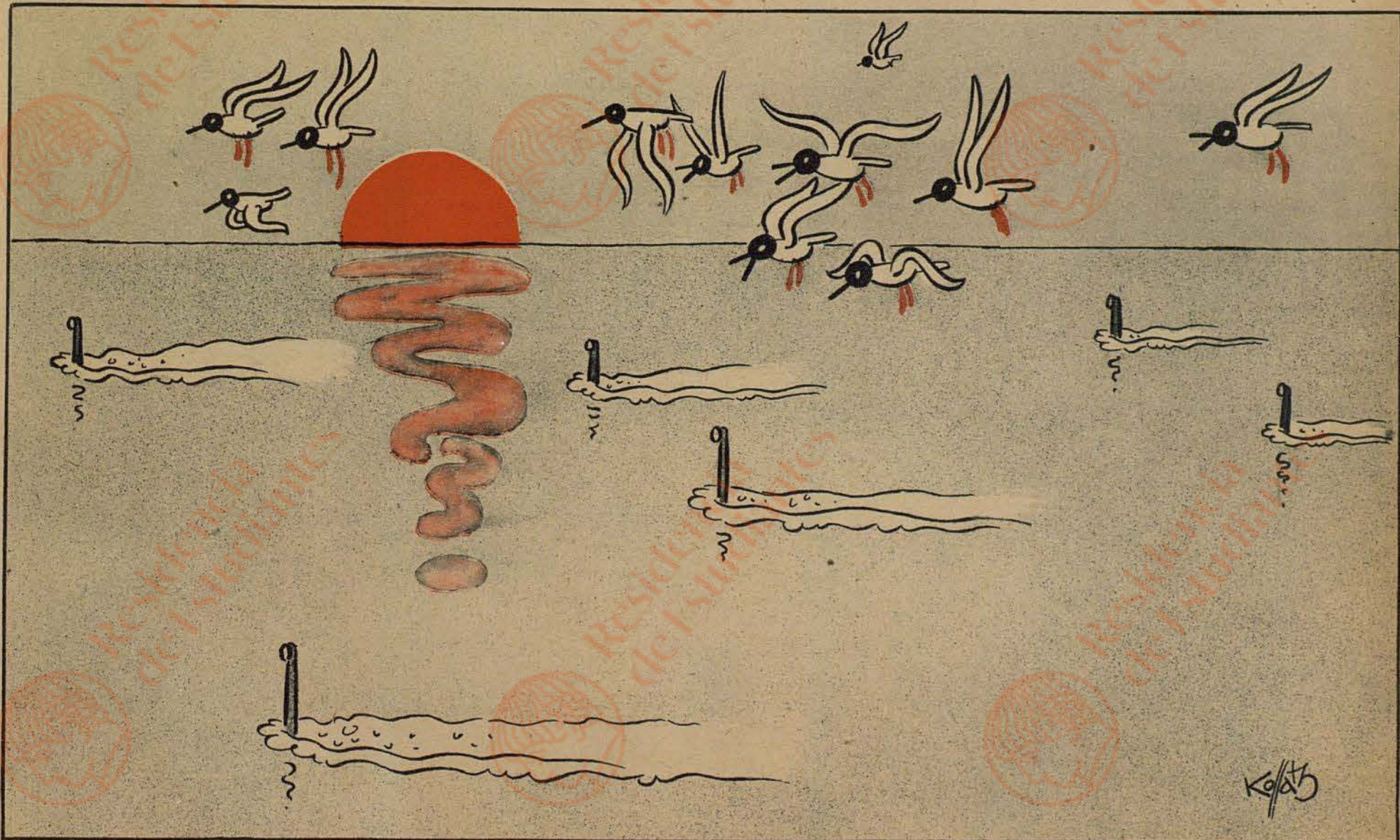
Първите локомотиви се движеха по релси, широки 8,5 цола. Това сж 1435 мм. Тази ширина на релсите бѣ приета за нормална за цѣла Европа. Ширината на релсите обуславя строежа на локомотивите и вагоните. Една норма влѣче следъ себе си друга. Също формата и размерите на тунелите и прелезите, на мостовете и гарите, на сточните гари и маневрени колела и т. н. сж обусловени отъ ширината на релсите.

Една отъ бъдещите задачи на европейските железопътни съобщения ще бѣде сжщо и нормирането. Това важи и за въздушните съобщения. При тяхъ най-вѣрховниятъ законъ е сигурността на съобщенията. Много отъ конструктивните части на самолетите сж направени замѣними, за да може да се предприематъ поправки върху чужди летища безъ голѣма загуба на време. Чрезъ нормиране на горивото може да се постигне, щото даденъ самолетъ да се снабдява съ горивенъ материалъ отъ всяко летище на Европа. Това е еднакво важно както и нормирането на единичните части. Следъ войната въ всички страни на Европа ще започне голѣмъ строежъ, който трѣбва да бѣде целесъобразенъ, евтинъ и бързъ. Безъ нормиране на строителните материали и единичните части, безъ нормирането дори на

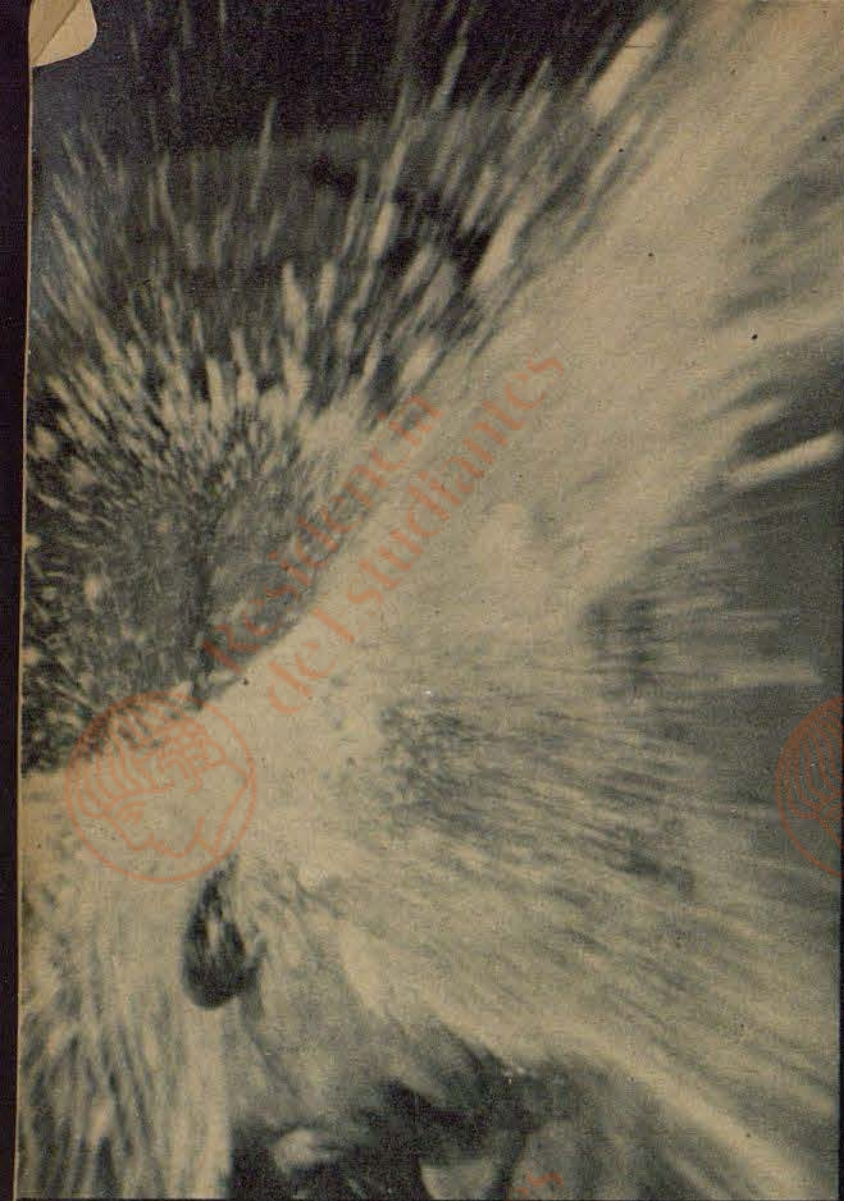
типа на постройките това нѣма да се постигне. Въ мирна размѣна на опитността на народите въ областта на строителството ще се подбератъ като норми най-добрите материали, най-пригодните конструктивни части и най-красивите форми. Нормирането ще бѣде най-доброто и най-предпочитаното. Въпросътъ за нормирането засѣга всеки отъ насъ. Който не го разбира не знае сжщо какво е модерната техника, която налага своите закони на стопанското развитие, като на мѣстото на своеволието иска да създаде редъ и целесъобразност. Подобно стремление е въ духа на човѣшката природа, която се стреми да овладѣе многообразието и чрезъ минимумъ енергия иска да постигне много голѣми резултати. Технически законъ е, че напредъкътъ произлиза отъ най-елементарните форми, води до многообразни и сложни форми и накрай прави подборъ отъ изобилието въ производството, за да постигне единство въ множеството.

Въ края на 1942 год. въ Берлинъ се състоя европейскиятъ конгресъ за нормиране. Всички специалисти се изказаха единодушно за нормирането, което носи голѣми предимства за производител, търговецъ и консуматоръ, повишава производствения капацитетъ на индустрията, отразява се благоприятно на цѣлото народно стопанство и води до сближаването на европейските народи.

DIN-ФОРМАТЪ — въ ЗЛАТНИЯ НАЧИНЪ НА РЪЗАНЕ! Отъ столѣтия насамъ се знае тайната на златния начинъ на рѣзване: когато две страни бѣдатъ прегнати въ правоъгълна форма, както $1 : 2$, значи приблизително $1 : 1,4$ човѣкъ вижда въ тази правоъгълна форма най-целесъобразното. При нормиране формата на хартията, това бѣ грижливо съблюдавано. Дори и изходниятъ форматъ е запазилъ този златенъ начинъ на рѣзване. и негови „чада“ сж всички понататъшни формати, безразлично на колко пъти искаме да пресполюваме дългите листове

НОРМИРАНЕТО ПОМАГА ЗА ПОБЕДАТА. Само съ нормиране на винтовете, германските консуматори пестятъ годишно два милиона марки. Народното стопанство пести при това 4500 тона стомана. Съ това количество могат да се построят шестъ подводници

ЕДНА СНЕЖНА ТОПКА, която постига целта си. Целта е главата на един войник

УПРАВИТЕЛЪТ - ЛЪКАРЬ взема участие в битката и насърчава своите хора, които се състоят от...

ОЗДРАВЯЩИ ВОИНИЦИ ВЪ ЕДИН ЛАЗАРЕТЪ. Преизпълнени от нова жизнерадост, те вземат усърдно участие в делото

Който се смѣ последенъ...

Ранени войници прекарват времето си въ единъ бой съ снѣжни топки

СЪ ДОСТОИНСТВО посрѣща противникътъ първия ударъ. Ржцетъ му, обаче, готвятъ контра-удара.

... И ЗАСМѢНЪ той хвърля топката, като изстрелина отъ пистолетъ, върху противниковата страна. Смѣхътъ се превръща въ...

РАДОСТЕНЪ РЕВЪ, когато вижда, че е улучилъ. Но който се смѣ последенъ...

... той се смѣ най-добре. Радостта е кратка. Отговорътъ не закъснѣ

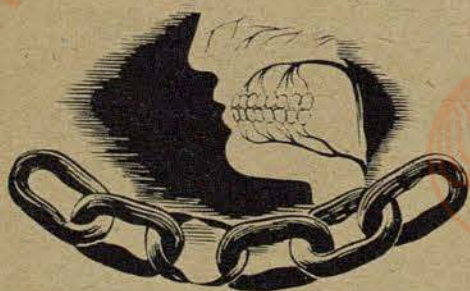
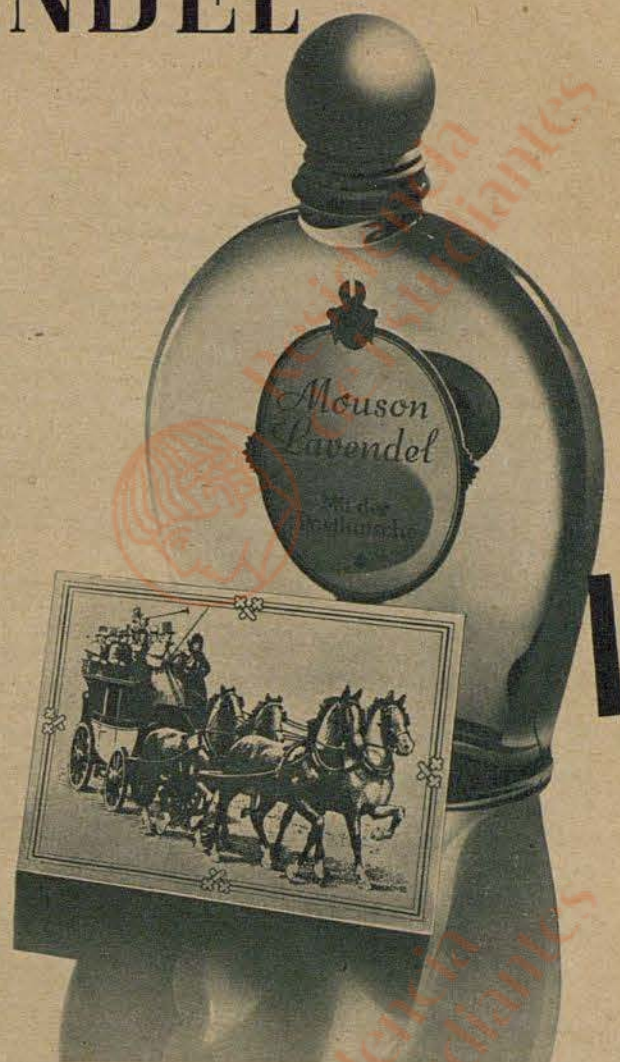
Първата металическа камера въ свѣта!

Въ 1840 година — малцина между насъ помнятъ още това време — се появи първата металическа фото-камера; това бѣ... апаратътъ Voigtländer! Всѣки фото-апаратъ Voigtländer днесъ е резултатъ на стогодишенъ опитъ, една модерна камера съ всички последни постижения на техниката, какъвто е напимѣръ практичниятъ спускъ на капака на апарата.

Прочутата
Voigtländer -
камера

MOUSON LAVENDEL

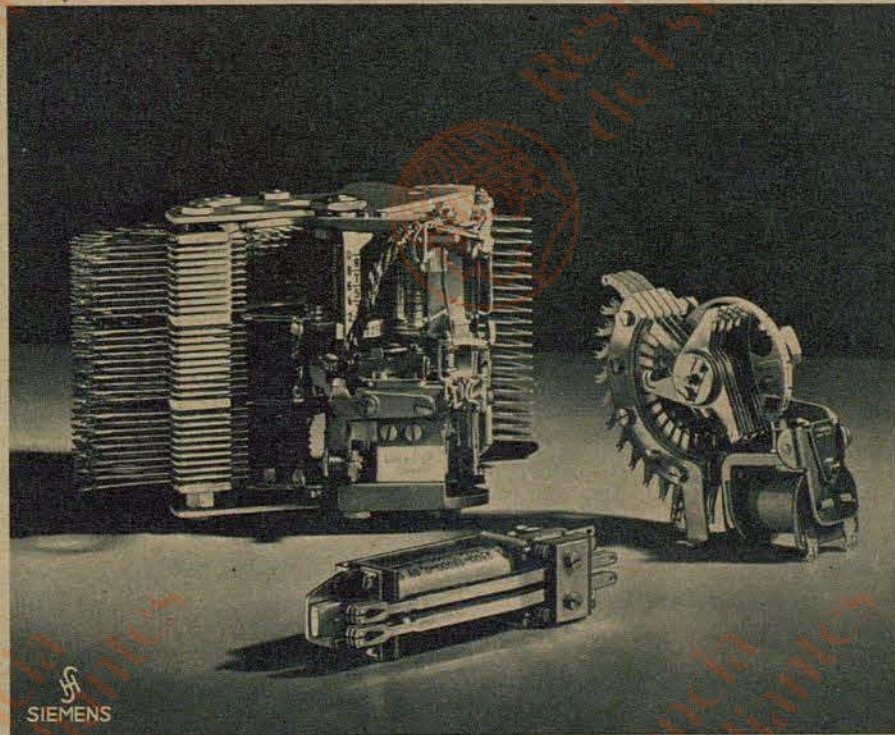

Най-уязвимиятъ пунктъ въ нашето здраве.

Оная частъ отъ тѣлото ни, чието здравословно състояние е изложена на по-голяма опасностъ отъ кой да е другъ органъ, това сж зжбитѣ. Това доказва неимовѣрното разпространение на болестта гниенето по зжбитѣ (karies), която трѣбва да бжде означена като народна епидемия, тъй като 90% отъ народа страда отъ нея. Поискайте безплатната брошура "Gesundheit ist kein Zufall" отъ Chlorodont Fabrik, Dresden N 6.

Chlorodont

сочи пътя къмъ правилното гледане на зжбитѣ.

Конструктивни елементи на една телефонна централа

Отъ такива вертикално-ротативни и ротативни селектори, и реле-та се строятъ днешнитѣ модерни автоматически телефонни централи. Напимѣръ една централа за 10 000 абонати съдържа 3 300 вертикално-ротативни и 11 000 ротативни селектори и 38 000 реле-та. До сега бѣха построени окопо 6 милионна телефонни поста по системата на Сименсъ

Сигналъ

Въ една база за
подводници, на Атлантика
(Нънъ фото-дописника на стр. 11-18)

**Между
две пжтувания**
— и две пораснали бради
ПР.: снимка:
воен. дописникъ Хансъ Хубманъ

0798 - 0185
ЛНВ